

A. H. R. Krogh

Uddrag af Betænkning, afgivet af Rigsdagskommissionen angaaende de dansk vestindiske Øer.

Den 4. August 1916 blev der i New York afsluttet følgende Konvention mellem Danmark og de amerikanske Forenede Stater angaaende Overdragelse til de nævnte Stater af Øerne St. Thomas, St. Jan og St. Croix i Vestindien:

Konvention mellem

Hans Majestæt Kongen af Danmark og de amerikanske Forenede Stater angaaende Overdragelsen af Øerne St. Thomas, St. Jan og St. Croix i Vestindien.

Da Hans Majestæt Kongen af Danmark og de amerikanske Forenede Stater ønsker at befæste det gode Forhold, der bestaar mellem dem, har de i den Anledning udnævnt til deres Befuldmægtigede:

- Hans Majestæt Kongen af Danmark: Hr. Constantin Brun, Hans Majestæts overordentlige Gesandt og befuldmægtigede Minister i Washington, og Præsidenten for de Forenede Stater: Hr. Robert Lansing, de Forenede Staters Statssekretær, hvilke efter gensidigt at have fremvist deres Fuldmagt, der befandtes i behørig Form, er komne overens om følgende Artikler:

Artikel 1.

Hans Majestæt Kongen af Danmark overdrager ved denne Konvention til de Forenede Stater ethvert Territorium, Besiddelse og Højhedsret, som Danmark besidder, opretholder eller gør Krav paa i Vestindien, bestaaende af Øerne St. Thomas, St. Jan og St. Croix tilligemed de tilliggende Øer og Klipper.

Denne Overdragelse indbefatter Ejendomsretten til alle offentlige, Regeringen eller Kronen tilhørende Landstrækninger, offentlige Bygninger, Værfter, Havne, Rede, Fæstningsværker, Kaserner, offentlige Midler, Rettigheder, Friheder, Privilegier, og enhver anden offentlig Ejendom af en hvilken som helst Art eller Beskrivelse, som nu tilhører Danmark, tilligemed alle dertil hørende Appertinentier.

I denne Overdragelse skal ogsaa være indbefattet alle offentlige Arkiver, Protokoller, Papirer eller Dokumenter, som vedrører Overdragelsen eller de Rettigheder og den Ejendom, som tilhører de overdragne Øers Indbyggere, og som nu maatte befinde sig enten paa de overdragne Øer eller i Danmark. Disse Arkiver og Protokoller skal omhyggelig opbevares, og bekræftede Genpartier deraf, som maatte blive forlangt, skal til enhver Tid gives til de Forenede Staters Regering eller til den danske Regering, efter de foreliggende Omstændigheder, eller til saadanne behørig bemyndigede Personer, som maatte begære samme.

Artikel 2.

Danmark garanterer, at den Overdragelse, som finder Sted ved den foregaaende Artikel, er fri og ubehæftet af hvilke som helst Forbehold, Privilegier, Friheder, Indrømmelser eller Besiddelsesrettigheder, som maatte tilhøre nogen Regering, Korporation, Syndikat eller privat Person, undtagen for saa vidt det heri er omtalt. Men man er enig om, at denne Overdragelse ikke i nogen Henseende skal komme private Rettigheder til Skade, som ifølge Loven er forbundet med den fredelige Besiddelse af Ejendom af enhver Art, som tilkommer private Personer af hvilken som helst Nationalitet, Kommuner, offentlige eller private Etablissementer, kirkelige eller borgerlige Korporationer eller nogen anden Sammenslutning, som ifølge Loven er befojet til at erhverve og besidde Ejendom paa de overdragne Øer. De Menigheder, som hører til den danske Folkekirke, skal vedblive at have den uforstyrrede Brug af de Kirker, som nu benyttes af dem, tillige med de dertil hørende Præsteboliger og andet tilhørende, herunder de til Kirkerne henlagte Kapitaler.

Artikel 3.

Man er dog særlig kommet overens om, at:
1) Vaaben og Militærbeholdninger, som befinder sig paa Øerne paa Tidspunktet for Overdragelsen, og som tilhører den danske Regering, skal forblive dens Regerings Ejendom, og skal, saa snart Omstændighederne tillader det, bortføres af denne, medmindre de, eller Dele deraf, skulde blive købt af de Forenede Staters Regering, hvorved dog er underforstået, at Flag og Faner, Uniformer og saadanne Vaaben eller Militærgenstande, der er mærkede som den danske Regerings Ejendom, ikke skal være indbefattet i en saadan Erhvervelse.

2) Løsøre, særlig Solvtøj og Malerier, som maatte findes i Gouvernementsbygningerne paa de overdragne Øer, og som tilhører den danske Regering, skal forblive denne Regerings Ejendom og skal, saa snart Omstændighederne tillader det, bortføres af denne.

3) Pengekrav, som nu haves af Danmark mod de overdragne Øers Kolonialkasser, er fuldstændig ophørt som Følge af denne Overdragelse, og de Forenede Stater paatager sig intet som helst Ansvar for eller i Forbindelse med samme Pengekrav. Herfra undtages dog det Beløb, som den danske Statskasse maatte have tilgode i Mellemregning med de vestindiske Kolonialkasser i Henhold til den i Anledning af Øernes Afstaaelse stedfindende Opgørelse. Skulde omvendt Mellemregningsforholdet give de vestindiske Kolonialkasser et Tilgodehavende hos den danske Statskasse, har denne at tilsvare Kolonialkasserne dette.

4) De Forenede Stater vil opretholde de efterfølgende af den danske Regering givne Tilsagn, Koncessioner og Bevillinger, overensstemmende med de Vilkaar, under hvilke de er givne:

- a. Finansministeriets Tilsagn i Skrivelse af 18. Januar 1913 og 16. April 1913 til Aktieselskabet »Det vestindiske Kompagni« angaaende Tilladelse til at inddømme, lærlægge, uddybe og udnytte visse Arealer i St. Thomas Havn saamt Fortrinsret med Hensyn til kommercielle, industrielle eller Skibsfartsanlæg i St. Thomas Havn.
- b. Overenskomst af 10. og 14. August 1914 mellem Kommunen St. Thomas og St. Jan og Aktieselskabet »Det vestindiske Kompagni« angaaende Byen Charlotte Amalies Forsyning med elektrisk Belysning.
- c. Koncession af 12. Marts 1897 for »The Floating Dock Company of St. Thomas Ltd.«, senere overgaaet til »The St. Thomas Engineering

and Coaling Company Ltd.« vedrørende en Flydedok i St. Thomas Havn, ved hvilken Koncession Opretholdelse, Udvidelse og Forandring af den da eksisterende Ophalingsbedding er forbeholdt.

- d. Kongelig Anordning Nr. 79 af 30. November 1914 om Tilskud fra St. Thomas og St. Croix Kolonialkasser til »The West India and Panama Telegraph Company Ltd.«.
- e. Koncession af 3. November 1906 til cand. polyt. K. B. Hey paa Anlæg og Drift af Telefoner paa St. Thomas, hvilken Koncession senere er overgaaet til Aktieselskabet »St. Thomæ Telefonselskab«.
- f. Bevilling af 28. Februar 1913 til St. Croix Kommune til Anlæg og Drift af Telefoner paa St. Croix.
- g. Koncession af 16. Juli 1915 til Diplomingeniør Ejnar Svendsen paa Oprettelse og Drift af et Elektricitetsværk i Byen Christiansted paa St. Croix.
- h. Koncession af 20. Juni 1904 paa Oprettelse af en dansk vestindisk Seddelbank. Banken har for et Tidsrum af 30 Aar Eneret paa de dansk vestindiske Øer til at udstede Sedler mod af sit Aarsoverskud at betale 10 Procent i Afgift til den danske Statskasse.
- i. Garanti i Henhold til den danske Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret 1908—09 vedrørende St. Thomas Havneraads 4 Procent Laan af 1910.

5) Ethvert Beløb, som skyldes til den danske Statskasse af Privatpersoner paa den Dag, da Udvekslingen af Ratifikationerne finder Sted, bevares og indbefattes ikke ved denne Overdragelse, og for saa vidt den danske Regering paa denne Dag besidder fast Ejendom, som er overtaget af den danske Statskasse for Beløb, som skyldes af Privatpersoner, skal saadan Ejendom ikke indbefattes under denne Overdragelse, men den danske Regering vil have at sælge eller raade over saadan Ejendom og fjerne dens Udbytte indenfor 2 Aar fra Datoen for Udvekslingen af Ratifikationerne af denne Konvention, saaledes at de Forenede Staters Regering er befojet til at sælge ved offentlig Auktion, for den danske Regerings Regning, enhver Del af saadan Ejendom, som maatte være forblevet usolgt ved Udløbet af den nævnte Frist af to Aar.

6) Kolonialkasserne skal vedblive at betale de aarlige Understøttelser, der nu gives til tidligere afskedigede Tjenestemænd, som var ansatte paa Øerne, men ikke havde kongelig Udnævnelse, medmindre disse Understøttelser hidtil er udredede i Danmark.

Artikel 4.

Den danske Regering skal saa snart som muligt udnævne en Befuldmægtiget eller flere Befuldmægtigede i det Øjemed formelt at overlevere til en lignende Befuldmægtiget eller Befuldmægtigede, som er udnævnt paa de Forenede Staters Vegne, Territorium, Højhedsret, Ejendomsret og Appertinentier, som herved overdrages, og til at foretage enhver anden Handling, som i denne Henseende maatte være nødvendig. Formel Overlevering af det overdragne Territorium og Ejendom skal finde Sted umiddelbart efter, at de Forenede Stater har betalt det i denne Konvention stipulerede Pengebeløb; men Overdragelsen med Ret til umiddelbar Besiddelsestagselse skal ikke desmindre anses at være fuldstændig ved Udvekslingen af Ratifikationerne til denne Konvention uden saadan formel Overlevering. Alle danske land- eller sømilitære Styrker, som maatte befinde sig paa de overdragne Øer, skal trækkes tilbage, saa snart dette lader sig gøre efter den formelle Overlevering, idet man dog er enig om, at dersom de Personer, som udgør saadanne Styrker, efter at have afsluttet deres danske Tjeneste, ikke ønsker at forlade Øerne, skal det være dem tilladt at forblive der som Civilpersoner.

Artikel 5.

Som fuldt Vederlag for den ved denne Konvention skete Overdragelse gaar de Forenede Stater ind paa at betale, inden 90 Dage fra Datoen for Udvekslingen af Ratifikationerne af denne Konvention, i Staden Washington til Hans Majestæt Kongen af Danmarks diplomatiske Repræsentant eller anden Befuldmægtiget, som er behørig bemyndiget til at modtage Pengene, en Sum af 25 Millioner Dollars i de Forenede Staters Guldsmåt.

Artikel 6.

De danske Statsborgere, der bebor de nævnte Øer, kan efter eget Valg blive boende eller flytte derfra, idet de i det ene som i det andet Tilfælde bevarer alle deres Ejendomsrettigheder, deri indbefattet Retten til at sælge eller raade over saadan Ejendom eller Udbytte deraf; i Tilfælde af at de forbliver paa Øerne, skal de, indtil anderledes bestemmes, vedblive at nyde alle private Rettigheder, kommunale og religiøse Friheder, som er dem tilstaaede ved de nu gældende Love. Ifald de nuværende Love forandres, skal de ikke derved bringes i en ugunstigere Stilling i Henseende til de ovenomtalte Rettigheder og Friheder, end de nu nyder. De, som forbliver paa Øerne, har Ret til at bevare deres Statsborgerforhold til Danmark ved, inden et Aar fra Dagen for Udvekslingen af denne Konventions Ratifikation, til en »court of records« at afgive en Erklæring om, at de ønsker at bevare saadant Statsborgerforhold, i Mangel af hvilken Erklæring de skal anses for at have givet Afkald derpaa og at have valgt at træde i undersaatligt Forhold til de Forenede Stater; for Børn under 18 Aar kan den nævnte Erklæring afgives af Forældre eller Værge. Saadant Valg af dansk Statsborgerforhold skal dog ikke efter Udløbet af ovennævnte Frist af et Aar være til Hinder for, at de giver Afkald paa deres bevarede Statsborgerforhold til Danmark og vælger at træde i statsborgerligt Forhold til de Forenede Stater og optages i disses Nationalitet paa de Betingelser, som overensstemmende med de Forenede Staters Love maatte blive foreskrevne for andre Beboere af Øerne.

Øernes Indbyggers borgerlige Rettigheder og politiske Vilkaar skal bestemmes af Kongressen, i Overensstemmelse med de i nærværende Konvention indeholdte Bestemmelser.

Danske Statsborgere, der ikke er bosatte paa Øerne, men paa Overdragelsestiden ejer Ejendom der, skal bevare deres Ejendomsrettigheder, deri indbefattet Retten til at sælge eller raade over disse Ejendomme, idet de i saa Henseende er stillede paa samme Fod som de danske Statsborgere, der bor paa Øerne og bliver der eller flytter derfra, om hvem denne Artikels første Del handler.

Artikel 7.

Danske Undersaatter, som bor paa Øerne, skal saavel i civile som i kriminelle Sager være undergivet Øernes Domstoles Jurisdiktion i Overensstemmelse med de for samme gældende almindelige Love; og de skal have Ret til at give Møde for disse Domstole og forfølge den samme Fremgangsmaade for dem som Borgerne af det Land, til hvilket Domstolene hører.

Artikel 8.

Retssager, som paa Tidspunktet for den formelle Overlevering verserer paa de overdragne Øer, skal føres til Afslutning i Overensstemmelse med følgende Regler:

1) Domme, som er afsagt enten i civile Retssager mellem private Personer eller i kriminelle Sager før det ommeldte Tidspunkt, og med Hensyn til hvilke der ikke bestaar Adgang til Appel eller Revision efter dansk Ret, skal anses for at være endelige og skal uden fornyet Prøvelse af nogen Art eksekveres paa behørig Maade af den kompetente Myndighed i de Territorier, i hvilke saadanne Domme skal udføres.

Dersom i en kriminel Sag en Strafart er idømt, som efter nye Bestemmelser ikke mere anvendes paa de overdragne Øer efter Overleveringen, skal den nærmest tilsvarende Straf bringes til Anvendelse.

2) Civile og kriminelle Sager i første Instans, som ved det omhandlede Tidspunkt endnu ikke er optagne til Doms, fortsættes for de Domstole og efter den Ret, som gælder paa de overdragne Øer efter Overleveringen.

3) Civile og kriminelle Sager, som paa det omhandlede Tidspunkt verserer for den danske Overret eller Højesteret, skal fortsættes for de danske Domstole efter den hidtil gældende Ret, indtil endelig Dom er afsagt. Eksekution af Dommen skal finde Sted i behørig Form af den kompetente Myndighed i de Territorier, i hvilke saadanne Domme skal udføres.

Artikel 9.

Forfatter- og Patentrettigheder, som paa det Tidspunkt, da Ratifikationer af denne Konvention bliver udvekslet, er erhvervet af danske Undersaatter paa de overdragne Øer, skal vedblivende respekteres.

Artikel 10.

Traktater, Konventioner samt alle andre internationale Aftaler af enhver Art, som er i Kraft mellem Danmark og de Forenede Stater, udvides eo ipso, i Mangel af anden Bestemmelse, til ogsaa at gælde de overdragne Øer.

Artikel 11.

Saafernt der mellem de høje kontraherende Parter maatte opstaa Meningsforskelligheder om Fortolkningen eller Anvendelsen af nærværende Konvention, og de ikke kan udjævnnes gennem diplomatiske Forhandlinger, skal de undergives Voldgift ved den staaende Voldgiftsdomstol i Haag.

Artikel 12.

Ratifikationsinstrumenterne af denne Konvention skal udveksles i Washington saa snart som muligt, efter at den er blevet ratificeret af begge de høje kontraherende Parter i Overensstemmelse med deres respektive Fremgangsmaader.

Til Bekræftelse derpaa har de respektive Befuldægtigede undertegnet og med deres Segl forsynet denne Konvention, som er affattet i det danske og i det engelske Sprog.

Sket i New York den fjerde Dag af August, Nitten Hundrede og Seksten.

(undert.) C. Brun.

(L. S.)

(undert.) Robert Lansing.

(L. S.)

Rigsdagskommissionen.

Efter at denne Konvention var bleven forkastet i Landstingets Møde den 25. August 1916, blev det ved Lov Nr. 294 af 30. September s. A. bestemt, at der skulde nedsættes en Rigsdagskommission bestaaende af 30 Medlemmer, 15 valgte af hvert Ting, til at foretage en Undersøgelse og Overvejelse af Spørgsmaalet om Godkendelse af Konventionen samt af de Forhold, der har ført til denne Konvention.

Lov af 30. September 1916 har følgende Ordlyd:

Lov om Nedsættelse af en Rigsdagskommission og Afholdelse af en Folkeafstemning angaaende Konventionen mellem Danmark og de amerikanske Forenede Stater om Overdragelse til de nævnte Stater af Øerne St. Thomas, St. Jan og St. Croix i Vestindien.

§ 1. Der nedsættes en Rigsdagskommission, bestaaende af 30 Medlemmer, 15 valgte af hvert Ting. Kommissionen foretager en Undersøgelse og Overvejelse af Spørgsmaalet om Godkendelse af Konventionen med de amerikanske Forenede Stater angaaende Overdragelsen til de nævnte Stater af Øerne St. Thomas, St. Jan og St. Croix i Vestindien samt af de Forhold, der har ført til denne Konvention. Saafernt Kommissionen eller dens Flertal maatte komme til det Resultat, at Øerne bør bevares for Danmark, bliver det i Kommissionen at overveje, hvilke Foranstaltninger der bør foretages til Ordning af deres Forhold.

Kommissionen skal have endt sit Arbejde og afgivet Betænkning senest 6 Uger efter Dagen for dens Nedsættelse.

§ 2. Der tillægges Kommissionen Ret til saavel af offentlige Myndigheder som af private Borgere at fordrø Oplysninger meddelt mundtlig eller skriftlig og til om fornødent at foretage Afhøringer i retslige Former. Indkaldelse til personligt Møde for Kommissionen sker med et af denne fastsat Varsel.

§ 3. Kommissionens Betænkning — eller efter Omstændighederne et af Kommissionen udarbejdet Uddrag af denne, der skal være saaledes affattet, at det indeholder en Fremstilling af de forskellige Synspunkter, som maatte gøre sig gældende indenfor Kommissionen med Hensyn til Øernes Overdragelse — offentliggøres ved Indenrigsministeriets Foranstaltning, hvorhos det fornødne Antal deraf sendes samtlige Kommunalbestyrelser i Landet, der skal være pligtige til paa den mest hensigtsmæssige Maade at uddele Betænkningen eller Uddraget til Vælgerne.

§ 4. Tidligst 14 Dage efter, at Kommissionens Betænkning er offentliggjort, forelægges den imellem den danske og den amerikanske Regering afsluttede Konvention til en Folkeafstemning, i hvilken alle, der er optagne paa de i Henhold til Lov Nr. 142 af 10. Maj 1915 § 114 udarbejdede Valgsteder til Folketinget, er berettigede til Deltagelse, naar de paa den Dag, Afstemningen finder Sted, har fyldt deres 29de Aar. Afstemningen foregaar i Kommunerne under Jagttagelse af de Regler, der er givne for Ja- og Nej-Afstemning i Lov Nr. 16 af 7. Februar 1901 §§ 38 og fig.

Dag og Tid for Folkeafstemningen bekendtgøres paa den i samme Lov fastsatte Maade.

§ 5. Efter at Folkeafstemning har fundet Sted, forelægger Regeringen Forslag til Konventionens Godkendelse for Rigsdagen til dennes frie Afgørelse, medmindre mindst Halvdelen af de stemmende Vælgere har stemt imod Overdragelsen, i hvilket Tilfælde Regeringen meddeler de amerikanske Forenede Stater, at Konventionen ikke kan ratificeres.

§ 6. Denne Lov træder i Kraft straks.

I Henhold til denne Lovs § 1 blev nedennævnte af Rigsdagen valgte til Medlemmer af Kommissionen: Valgte af Landstinget: C. C. Andersen, I. P. Dalsgaard, Alex. Foss, M. Godsken, A. H. F. C. Goos, Ole Hansen O. C. Kragh, Niels Kr. Kristensen, Johs. Lauridsen, P. Nørgaard, Holger Petersen, A. du P. de Richelieu, J. V. Schovelin, Chr. Sonne, H. Trier. Valgte af Folketinget: Klaus Berntsen, E. J. Borgbjerg, S. Brorsen, Poul Christensen, A. S. T. J. Fraenkel, Johs. Fog-Petersen, N. Frederiksen, C. N. Hauge, Mads Larsen, N. Neergaard, Hans Nielsen (Sk. A. 1.), Sigvald Olsen, M. N. Slebsager, Slengerik, Carl Sørensen.

Kommissionen skulde i Henhold til Lovens § 1 have endt sit Arbejde og afgivet Betænkning senest 6 Uger efter Dagen for dens Nedsættelse. Ved Lov Nr. 336 af 10. November 1916 er denne Frist forlænget til den 25. November s. A., og Dagen for Folkeafstemningen fastsat til den 14. December 1916.

Kommissionen skal i Henhold hertil afgive følgende Uddrag af sin Betænkning, indeholdende Indstillingerne fra dens Flertal og dens to Mindretal:

Flertallets Indstilling.

Et Flertal, bestaaende af C. C. Andersen, Klaus Berntsen, E. J. Borgbjerg, S. Brorsen, Poul Christensen, I. P. Dalsgaard, Johs. Fog-Petersen, N. Frederiksen, Ole Hansen, C. N. Hauge, O. C. Kragh, Niels Kr. Kristensen, Mads Larsen, Johs. Lauridsen, N. Neergaard, Hans Nielsen, P. Nørgaard, Sigvald Olsen, M. N. Slebsager, Slengerik, Carl Sørensen og Trier, udtaler:

I den sidste Menneskealder har de dansk vestindiske Øer befundet sig i en uafbrudt Tilbagegang. Denne maales sikrest ved den aftagende Folkemængde. Efter Folketællingerne havde St. Croix i 1890 19.783; i 1901 18.590 og i 1911 15.467 Indbyggere og St. Thomas og St. Jan i 1890 13.003; i 1901 11.937 og i 1911 11.619 Indbyggere. Fra de Aar, som er gaaet siden den sidste Folketælling, haves ingen sikre Tal, men efter alle de Oplysninger, som har staaet til Kommissionens Raadighed, er Tilbagegangen i de sidste Aar fortsat mindst i samme Maalestok. I lignende Retning peger de øvrige Meddelelser, Kommissionen har modtaget, angaaende Udviklingen af Øernes økonomiske Forhold.

Hovedaarsagerne til dette sørgelige Resultat har været de lave Sukkerpriser, som betinges navnlig af Roesukkerindustriens stærke Udvikling, og de forandrede Handels- og Skibsfartsforhold, som har bevirket, at Sejlskibsfarten er bleven trængt mere og mere tilbage, og at Forbruget i stedse større Omfang tilfredsstilles gennem direkte Dampskibsforbindelse, saaledes at St. Thomas for største Delen har mistet sin Betydning som Anlægs- og Stapelplads. Hertil er i de sidste Aar — bortset fra Verdenskrigen — kommet den uheldige Forandring i Negerbefolkningens Kvalitet, som er indtraadt ved den Udvandring af en Del af de dygtigere Arbejdere, som Panamakanalens Anlæg i Forbindelse med den bl. a. ved Tørkeperioder og lave Sukkerpriser betingede lave Arbejdsløn for Marknegrene har foranlediget, og den Indvandring af mindre heldige Elementer, særlig fra Barbados, som er kommet i Stedet.

Danmarks Styrelse af dets vestindiske Kolonier har ingenlunde været mønsterværdig. Meget er undladt, som kunde og burde have været gjort, og meget er — trods al god Vilje — ikke blevet udført paa rette Maade. Der har i Centralledelsen manglet Førstehaandskendskab til de vestindiske Forhold, og Danmark har ikke — som de store Kolonialmagter — raadet over en Stab af Embedsmænd og Praktikere, som var Opgaven voksen, og som var uddannet med Virksomhed i Troperne for Øje. Moderlandet har været for fjærnt og for fremmed for Øernes Forhold og Kolonien for lille til, at det rette Grundlag for Styrelsen kunde tilvejebringes. Men det kan ingenlunde siges, at Staten og Private i Moderlandet har bragt mindre Ofre for vor Tropekoloni, end de større Kolonialmagter forholdsvis har bragt for deres, tværtimod! Da vi ved Lovgivningen af 1906 afsluttede den tidligere Periode af vestindisk Kolonialstyre, under hvilken Staten ved Laan til Kolonialkasserne havde dækket disses Underskud, var det samlede Tilgodehavende, som da blev eftergivet, ikke mindre end 10.775.000 Kr., hvortil kommer Afskrivning af andre Statstilgodehavender i Vestindien til samlet Beløb 1.885.000 Kr. Den i 1906 truffne Ordning gik i Hovedsagen ud paa, at Staten, foruden Udgiften til Centralbestyrelsen og Revisionen i København, overtog de tidligere paa Kolonialbudgetterne opførte Udgifter til Guvernementet, Folkekirken, Gendarmerikorpset, Skoledirektøren, Bygningsvæsenet m. m. samt til forskellige Pensioner og Understøttelser, medens alle de særlige vestindiske Indtægter skulde komme Øerne selv til Gode, kun at St. Croix udredede ca. 54.000 Kr. aarlig til de almindelige Statsudgifter. Det Aarstilskud af Statskassen og af danske Statsindtægter (Koloniallotteriet), som denne Ordning foranlediger, er paa sidste Statsregnskab opgjort til ca. 511.000 Kr. Efter de Kommissionen meddelte Oplysninger har England ikke tilnærmelsesvis ydet sine vestindiske Kolonier en tilsvarende direkte Støtte. Ogsaa ad det private Initiativ Vej er der i dette Aarhundrede fra dansk Side bragt store Pengesomme og udført et betydningsfuldt Arbejde af økonomisk og human Art for de vestindiske Øer. I første Række maa her nævnes Plantageselskabets Virksomhed, det vestindiske Kompagnis Havneanlæg paa St. Thomas, den vestindiske Nationalbank, Spedalskshospitalets Oprettelse og Dronning Louises Syge- og Børnepleje. Desuden har den danske Stat ogsaa efter 1906 støttet Foretagender, som var af væsentlig Betydning for Øernes økonomiske Trivsel, gennem finansielle Garantier (Uddybningslaanet til St. Thomas Havn, Sukkerfabrikerne paa St. Croix).

Hensigten med Reformerne af 1906 var at gøre den vestindiske Lokalstyrelse mere selvstændig og at sætte den istand til paa mere tilfredsstillende Maade end hidtil at magte de egentlige kommunale Opgaver paa Øerne. Det var ogsaa de vestindiske Kolonialraad selv, som først og fremmest ønskede denne Omordning af Forholdene, og af deres Andragender af 1905 fremgaar det, at de under Forudsætning af dens Indførelse vilde kunne „klare sig selv uden Hjælp fra Moderlandet“ (St. Thomas Kolonialraad) og „opnaa et betryggende økonomisk Grundlag for hele den

3 fremtidige Ordning af Øernes Forhold til Moderlandet, hvorved man vilde blive „i Stand til at skaffe og selv i uheldige Aar at bevare Balance paa Øernes Budget“ (St. Croix Kolonialraad). De Forventninger, hvorved man haade i Moderlandet og paa Øerne imødesaa den ny Ordning, skulde imidlertid blive skuffede. Det fremgaar af de af Kommissionen foretagne Afhøringer af en Række sagkyndige Vidner, at i visse Henseender taaler Forholdene paa de danske Øer vel en Sammenligning med de fleste af andre Landes vestindiske Besiddelser, ja, hvad Folkeskolevæsenet angaar, synes de fleste endog at ville tilkende os Førstepladsen, men paa mange og vigtige Omraader — navnlig de sanitære og hygiejniske — staar vi, efter saa godt som alle Vidneres Udsagn, langt tilbage, og der er ingen Udsigt til, at Kolonialkasserne ved egne Midler vil kunne raade Bod paa Manglerne.

De fremkomne Udtalelser samler sig nogenlunde enstemmig om at stille følgende Hovedkrav: Der maa foretages en Opmaalning og geologisk Undersøgelse af Øerne, tilvejebringes betydelige Overrislingsanlæg og foreløbige Foranstaltninger til Tilbageholdelse af Regnvandet, sørges for Skovplantning, for Oprettelse af Husmandsbrug, for Forbedring af Veje og Gader, for et Jernbaneanlæg paa St. Croix, for Kloakering og Vandforsyning i Byerne, for Bekæmpelse af Moskitoplagen og for en Forbedring af Hospitalsforholdene. Fraregnet Overrislingsanlægene er Omkostningerne én Gang for alle til disse Foranstaltninger af et sagkyndigt Vidne skønsmæssig anslaaede til c. 6 Mill. Kr. Hvad selve Overrislingsanlægene angaar, hersker der, selv mellem de mest Sagkyndige, stor Uenighed. En af dem mener, at kun c. 1500 af de c. 7500 Tdr. Land, som er under Kultur paa St. Croix, er egnede til Overrisling, og at Omkostningerne derved vilde beløbe sig til mellem 5 og 6 Mill. Kr., medens en anden mener, at det hele dyrkede Areal vilde kunne overrisles med en Bekostning af 6—7 Mill. Kr.; andre Angivelser viser endnu større Uoverensstemmelser. — Samtlige Anlægsudgifter maatte afholdes af den danske Stat eller ved Laan, garanterede af denne, og hvad de egentlig kommunale Anlæg angaar, var Kolonialraadens Delegerede af den Mening, at Kolonialkasserne hverken vilde kunne forrente eller amortisere Anlægssummerne.

Spørges der nu, om Øernes Befolkning, hvis de omtalte Anlæg udførtes ved den danske Stats Foranstaltning, vilde gaa en betrygget økonomisk Fremtid i Møde eller dog opnaa en lige saa gunstig Stilling som ved Overdragelse til Amerika, mener vi, i Overensstemmelse med, hvad der herom udtaltes af Kolonialraadens Delegerede, at maatte besvare dette Spørgsmaal med Nej. Hovedgrunden hertil er for St. Croix's Vedkommende, at det, som er den egentlige Livsbetingelse for dets Jordbrugs Trivsel, nemlig gunstige Afsætningsbetingelser for dets Produkter, formaar Danmark ikke at skaffe det. Ved Toldloven af 1908 gaves der vestindiske Varer et Afslag i Indførselstolden af $\frac{1}{3}$, og hvad særlig Øernes Hovedprodukt, Sukker og spirituose Drikke, angaar, fastsattes Tolden til samme Størrelse som den danske Produktionsafgift med Fradrag af den vestindiske Udførselstold indtil 5 % af Varens Værdi. Denne Toldbegunstigelse har dog for Sukkerets Vedkommende ikke faaet synderlig Betydning, og det er den fremherskende Mening paa St. Croix, at selv om vestindisk Sukker blev toldfrit i Danmark, vilde Produktionen ikke derfor blive lønnende, paa Grund af de store Transportomkostninger og andre Forhold. Det eneste, som vil kunne sikre St. Croix en bedre Fremtid i økonomisk Henseende, er, efter Kolonialraadsmedlemmernes, Planternes og Arbejderbefolkningens Overbevisning, at faa toldfri Adgang til det nordamerikanske Marked, hvorved Sukkerproducenten vil faa ca. 5 Øre eller ca. 50 % mere for Pundet af sit Sukker og saaledes blive i Stand til at betale en Arbejdsløn, som kan holde den bedre Arbejderstamme hjemme og trække Folk af lignende Kvalitet til fra de andre Øer. Ligeledes haaber man paa at kunne faa en lønnende Frugtav, Kvægekspport (navnlig til det nære Portorico) og andre lønnende Virksomheder i Gang, naar man faar toldfri Adgang til det amerikanske Marked og, hvad der for Frugtavens Vedkommende især er af Betydning, regelmæssig Dampskibsforbindelse med Afsætningspladserne ved Skibe, som er indrettede til Frugttransport.

Efter de Oplysninger, Kommissionen har indhentet, kan det, hvad Toldforholdene angaar, anses for sikkert, at disse Forhaabninger vil gaa i Opfyldelse, idet vore vestindiske Øer, ligesom Portorico, ved selve Overdragelsen vil indgaa under det amerikanske Toldomraade. Mindre sikkert forekommer det os, at St. Thomas vil vinde ved Overdragelsen, idet dette for en væsentlig Del beror paa, hvilken Anvendelse de Forenede Stater vil gøre af Havnen. Ogsaa her føler dog, efter hvad Kolonialraadets Repræsentanter har udtalt for Kommissionen, den langt overvejende Del af Befolkningen sig overbevist om, at ogsaa Havnen paa forskellige Maader vil vinde ved at blive draget indenfor den amerikanske Interessessfære. Stærkt medbestemmende for den ganske overvejende Stemning for Overdragelsen, som er raadende i alle Klasser paa Øerne, er det, at man føler sig fremmed for Danmark og nærmest knyttet ved Sprog, Interesser og Forbindelser til de nordamerikanske Fristater. Dette gælder ikke mindst Negerbefolkningen, som ønsker Tilslutning til den store amerikanske Negeration paa c. 10 Mill. Mennesker. Stærkt medvirkende til Salgstemningens Styrke og Vækst har det særlig under det sidste Aars Arbejdsstridigheder været, at man ikke mener, Danmark vil være i Stand til at opretholde Ro og Orden paa Øerne.

De vigtigste af de Grunde, som taler for Adskillelsen, har været virksomme gennem lange Tider, og dette har atter og atter kaldt Overdragelsesplaner til Live. Siden Midten af 1860'erne har tidligere Regeringer af de forskellige politiske Anskuelse — Ministerierne Frijs, Estrup, Reetz-Thott, Hørring, Sehested og Deuntzer — beskæftiget sig dermed. Efter 1902 mentes dog alle Planer om Overdragelse henlagte, og den nuværende Regering afslog i 1913 at optage en af Amerika tilbudt Underhandling, ved hvilken der med Hensyn til Vilkaarene for Befolkningen paa Øerne og for danske Erhvervsinteresser dér stilledes gunstigere Vilkaar i Udsigt, end der nu er opnaaet.

Da Forhandlingerne atter aabnedes i 1915, skete det paa Grund af en indtrængende Henvendelse fra de Forenede Staters Side, og den danske Regering begrundede sin ændrede Stilling til Overdragelsesspørgsmaalet

ved de Hensyn, som den internationale Situation paalagde den. Af letforstaaelige Grunde er det umuligt at offentliggøre eller offentlig at benytte de mellem den amerikanske og den danske Regering og mellem denne og Gesandten i Washington udvekslede Telegrammer og Skrivelser, som klarlægger Underhandlingernes Forløb, og da en dokumenteret Bedømmelse af Regeringens Stilling under Salgsforhandlingerne ikke kan gives uden fri Benyttelse af dette fortrolige Materiale, skal vi ganske undlade at komme ind herpaa, — saa meget mere som disse Forhold ikke vil kunne være af afgørende Betydning for Vælgernes Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt de vil give deres Samtykke til Overdragelsestraktaten eller ikke. Vi ønsker derfor kun at udtale, at vi, efter at være bleven gjort bekendt med de paagældende udenrigsministerielle Aktstykker, ikke mener, at der har foreligget nogen Tvangssituation. Vi anser det ogsaa af mange Grunde for uheldigt, at der under Verdenskrigen sker en Overdragelse af en dansk Kolonialbesiddelse til en fremmed Magt.

Men som Situationen nu en Gang foreligger, skønner vi ikke rettere, end at *Befolkning og Rigsdag bør give Overdragelsestraktaten deres Samtykke. Nu at forkaste Traktaten mod den vestindiske Befolknings kraftigt og saa godt som enstemmigt udtalte Ønske, vilde uden Tvivl kunne skabe Danmark Vanskeligheder i Fremtiden, ikke blot i Vestindien, men mulig ogsaa af international Art.* Vi maa ogsaa, i Henhold til de sagkyndige Udtalelser, som foreligger for os, tillægge det virkelig Betydning, at der gives os en rimelig Udsigt til at opnaa en sikret Besiddelse af hele Grønland, ogsaa udenfor det nu koloniserede Omraade. *Det for os frem for alt afgørende er dog den vestindiske Befolknings bestemt tilkendegivne Ønske om Overdragelsen, et Ønske, vi anser for saa utvetydig udtrykt fra alle Samfundsklassers Side, at vi mener, der vil kunne gives Afkald paa en formelig Folkeafstemning paa Øerne i Lighed med den, som krævedes af Folketinget 1902.*

Over den Sum, som Danmark ved Øernes eventuelle Afstaaelse modtager, bør der disponeres ved særlig Lov. Vi ønsker, at en betydelig Del af denne Sum baandlægges i et Fond, hvis Renter skal finde Anvendelse til Fremme af dansk Erhvervsliv og Kulturvirksomhed udadtil, herunder ogsaa til midlertidige Understøttelser og andre humane Formaal paa Øerne, ligesom en Del af Beløbet bør anvendes til Styrkelse af Statens Reservefond.

Med Hensyn til et enkelt Punkt i ovenstaaende Betænkning ønsker Medlemmerne C. C. Andersen, Borgbjerg, Poul Christensen, Johs. Fog-Petersen, Niels Frederiksen, Hauge, Mads Larsen, Hans Nielsen, Sigvald Olsen, Slengerik og Trier at bemærke, at den amerikanske Henvendelses Karakter og de forelagte Aktstykker, der af internationale Grunde ikke kan offentliggøres, efter disse Medlemmers Mening godtgør, at Udenrigsministeren og det øvrige Ministerium fra Forhandlingernes Begyndelse har haft fuld Ret i den Opfattelse, at Resultatet nødvendig maatte blive en Overenskomst om Øernes Overdragelse til de Forenede Stater. Samme Medlemmer maa tillige fremhæve, at de forelagte Oplysninger godtgør, at det fra første Færd fra begge Parter Side har været en Forudsætning, at Forhandlingerne strængt hemmeligholdtes, indtil de var afsluttede — en især selvfølgelig Forudsætning.

Med Hensyn til Tidspunktet for Overdragelsen ønsker ovennævnte Medlemmer at gøre opmærksom paa, at Tidspunktet er bestemt ved den amerikanske Henvendelse.

Medlemmerne Poul Christensen, Johs. Fog-Petersen, N. Frederiksen, Mads Larsen, Slengerik og Trier ønsker endvidere at udtale, at de kan deltage i nogle af de fremsatte Ønsker angaaende Overdragelsessummen, men har den Opfattelse, at det ligger udenfor Rigsdagskommissionens Opgave at stille Forslag herom.

Første Mindretals Indstilling.

Et Mindretal, bestaaende af Foss, Fraenkel, Godskesen, Goos, Holger Petersen, Richelieu og Schovelin, udtaler:

Statistiske Data.

Øerne St. Thomas, St. Croix og St. Jan er tilsammen ca. 359 km² med 27,000 Indbyggere (1911). Øerne kan altsaa alle ligge paa Mors. Befolkningstætheden (75 pr. km²) er større end det egentlige Danmarks (71 pr. km²) og langt større end Jyllands (47).

Vi udførte til dem i 1910 for 312,000 Kr., i 1914 for 580,000 Kr., hvoraf de 89 % var Varer, der var tilvirkede her i Landet.

Praktisk talt er altsaa vor Udførsel til Øerne fordoblet i Løbet af 4 Aar, men de anførte Tal er meget for smaa, idet en Mængde danske Varer, der f. Eks. over New York, England, Hamborg eller andre Pladser udføres til Dansk Vestindien, ikke indgaar i den her benyttede Statistik.

Saaledes repræsenterer Øerne et fremskudt Hjemmemarked for os. De ligger i en fjern Øverden, som er delt mellem flere Nationer, der ikke lades upaavirkede af vor Indførsel til Øerne. I stigende Grad er vore Produkter derfor ogsaa i de senere Aar afsatte i dette Marked, der omfatter: andre vestindiske Øer, Mexico, Mellemamerika, Columbia og Venezuela. Det var i 1913 omtrent 3 Millioner Kroner, men det har i de senere Aar været stigende, hvilket er det, der har Betydning.

Næringsveje.

Medens St. Croix væsentlig er en Landbrugskoloni med Sukkerrør som Hovedavl, beror Erhvervslivet paa St. Thomas i første Linie paa den ypperlige Havn. St. Jan, der er skovbevokset, driver hovedsagelig Frugtav og Fiskeri, men er ret ubeboet og uopdyrket. Den ligger øst for St. Thomas og har ogsaa fortrinlige Betingelser for en Havn.

Historiske Oplysninger.

St. Thomas kom til Danmark i 1666 og overgik 1672 til det dansk-vestindiske Kompagni, til hvis Stiftelse der knytter sig Navne som Jens Juel og Hans Nansen, hvilket Kompagni tog Øen i varig Besiddelse. St. Jan besattes paa lignende Maade i 1684, og kun St. Croix er i 1733 købt af Frankrig for omtrent $\frac{1}{2}$ Million Francs. Ved Overtagelsen var samtlige tre Øer ubeboede. Vi har ført Hovedmassen af Øernes Beboere til dem som Slaver fra vore daværende afrikanske Besiddelser og staar alene af den Grund med et vist Ansvar overfor deres Efterkommere.

1755 underlagdes alle tre Øer den danske Krone. I 1780'erne fik

St. Thomas sin berømte Frihavn, og samtidig traadte den under den nordamerikanske Frihedskrig ind i sin første Blomstringsperiode. Denne varede, indtil Danmark i 1807 indvikledes i Napoleonskrigene, men efter Fredsslutningen 1814 begynder en ny Opgangsperiode, der varer indtil 1840'erne. Den Gang havde Øerne 40,000 Indbyggere, hvilket paa et Areal af det nuværende egentlige Danmarks Størrelse vilde have svaret til 4 Millioner Indbyggere, medens vort Omraade den Gang i Virkeligheden kun havde $1\frac{1}{3}$ Million.

Tilbagegangen begynder med Negerslaveriets Ophævelse i 1848, uden at man dog kan sætte disse to Forhold i Forbindelse med hinanden paa den Maade, at Nedgangen med Nødvendighed maatte følge af Negrenes Frigørelse.

Forholdet opfattes maaske bedst, naar vi tænker paa vore hjemlige Forhold ved Stavnsbaandets Ophævelse i 1788. Havde vi den Gang samtidig med Bondens Frigørelse ladet Landboreformerne ligge, saa vilde vi nu ogsaa her have staaet med et tilbageblevent Landbrug, der ikke havde kunnet ernære Befolkningen, og med en økonomisk, socialt og politisk lavtstaaende Landbruger. Sagen er nemlig, at der bestaar en vis Vekselvirkning mellem Overgang fra extensiv Drift til intensiv paa den ene Side og Udviklingen af de sociale Forhold paa den anden. Slavehold eller blot ufrie Arbejdere forudsætter extensiv Drift; man kan ikke arbejde intensivt med Slaver. Derfor er Slavedrift den mest uøkonomiske af alle, idet den binder En til den extensive Teknik. Omvendt maa man, saafremt man gør Slaven fri, lidt efter lidt gaa over til intensivere Driftsformer; ellers fastholder man paa den frie Arbejder de for Slaven ejendommelige Træk af den simple Grund, at han ikke under det extensive Arbejdes Slendrian faar Lejlighed til at opøve de Træk, der er ejendommelige for det fri Arbejde. Da vi her løste Stavnsbaandet, gjorde Bondereformerne efterhaanden Bonden til Selvejer; hans Jord droges ud af Strøbeligheden, saa den enkeltes større Evner og Flid ikke hindredes af andres Evneløshed og Dovenskab; Bonden blev bedre oplyst, almindeligt og fagligt, hans Flid, Arbejdsevne, Indsigt og Moral hævedes derigennem, ligesom hans økonomiske Sans og økonomiske Stilling og derpaa hans sociale og politiske Stilling, saaledes at man fra en Landbruger, der i en yderliggaaende Type skildres for os i en Jeppe paa Bjergets Skikkelse, naaede til Nutidens Landbruger, der i alle Retninger er hans Modsetning.

Men paa vore vestindiske Øer, navnlig paa St. Croix, har man ikke baaret sig saaledes ad. Staten ophævede Slaveriet, men gjorde lidet eller intet for samtidig at stimulere Privatinitiativet frem mod intensivere Drift.

Først sent fik man Øjet op for denne Nødvendighed, og selv da gjorde man kun halve Skridt. Tidspunktet, da det skete, (1877—78) viser, at Foranstaltningen ikke var uden Sammenhæng med Statens stigende Interesse for vort hjemlige Landbrugs Udvikling i Retning af Intensitet, og det maa derfor undre, at man ikke gik videre.

Staten tilskød nemlig Halvdelen af den Kapital, der var nødvendig for Anlægget af et Sukkerkogereri paa St. Croix, en vigtig Foranstaltning, der, hvis den havde været underbygget med andre, vilde have ført Øens Landbrug ind i en Udvikling, der vilde have været et Sidedykke til Hjemlandets. Fælleskogeriet ophævede nemlig Nødvendigheden for den vestindiske Landbruger til paa én Gang at være Landbruger, Fabrikant og Grosserer. Det gjorde ham derhos uafhængig af Arealets Størrelse, idet han nu ikke længere behøvede at producere saa mange Sukkerrør, som var nødvendige for at beskæftige hans eget private Sukkerkogereri, men han kunde altid komme af med de Rør til Fælleskogeriet, som han avlede paa sit Areal, hvad enten dette var stort eller lille. Muligheden for Udstykning var dermed givet; den forsøgte ogsaa, men maatte mislykkes, fordi Staten forsømte de nødvendige Forudsætninger for Udstykningen, først og fremmest, hvad der var dens simple Pligt som Stat: Øernes Opmaalning og Kortlægning og de nødvendige Vand anlæg til Vandets Tilbageholdelse paa Jorden og Drikkevandsanlæg.

Et Hovedpunkt i Misèren.

Her staa vi ved den hele Misères springende Punkt i økonomisk og i social Henseende, der belyses med stor Klarhed ved Professor Kølpin Ravns Undersøgelser om denne Sag, og som man, hvad Øernes sociale Spørgsmaal angaar, selv kan tænke sig det til.

Enhver ved jo, at Planter saa lidt som Dyr og Mennesker kan undvære Vand, og at man ikke kan vedblive at drive den samme Plante paa den samme Jord, men maa gaa over til Vekseldrift, hvis man ikke skal trætte Jorden. Paa store Strækninger i Nordamerika, hvor man for godt et halvt Aarhundrede siden brød jomfruelig Jord, hvad der ved de Mængder af Korn, som avledes paa denne og sendtes til Europa, hidførte 70'ernes europæiske Landbrugskrise, har man ved Aar efter Aar at saa Hvede i den samme Muld gjort denne „hvedetræt“. Man forstaaer da let, at Jorden paa St. Croix ikke har kunnet taale i henved 200 Aar at bære den samme Plante (Sukkerrøret). Ikke alene giver denne Vækst mindre Udbytte, fordi Jorden er blevet til en vis Grad udpint ved den ensidige Udnyttelse, men denne har ogsaa medført, at Snyltesvampe, som er skadelige for Sukkerrøret, har inficeret Jorden, og Insekter, der ødelægger Plantens Rødder, har taget Overhaand, hvorhos man ikke engang har sørget for Fornylelse af de nævnte Planter ved at indføre nye og mere modstandsdygtige Racer. Og hvad Fugtigheden angaar, oplyser Kølpin Ravn, at St. Croix saa langt fra er noget Sahara, at den endogsaa gennemsnitlig erholder den dobbelte Regnmængde af Danmarks (1175 mm mod 600), men Regnen kommer paa St. Croix i Perioder og bygevis og løber ad den bjergfulde Ø ned i Havet, naar det ikke hindres ved Dæmninger og Opsamlingsanlæg. Efter foreliggende Beregningsskitser vilde hele dette Livsspørgsmaal for Øen kunne løses for en Sum af 5—6 Millioner Kroner. Desuden er Mangelen paa ordentligt Drikkevand en væsentlig medvirkende Aarsag til den store Børnedødelighed, der kan stige til 50 %, og den Stilstand i den økonomiske Udvikling, som det her antydede Forhold medfører, er ligeledes en væsentlig medvirkende Grund til den Udvandring, som sammen med Børnedødeligheden har bragt Øernes Befolkning, der endnu ved Midten af forrige Aarhundrede omfattede 40.000 Mennesker, ned til 27.000 i 1911 og nu vistnok til under 25.000.

Statsreformer og Privatreformer.

Efter at Salget i 1902 var forkastet, begyndte der i Befolkningen at rejse sig Interesse for Øerne, og Regeringen syntes endelig at have forstaaet sin Pligt til alvorligt at tage sig af deres Udvikling. En Kommission nedsattes, hvis Arbejde imidlertid fra Begyndelsen af fik et uheldigt Udgangspunkt, idet der fra Regeringens Side krævedes Balance i det vestindiske Regnskab uden Hensyn til de betydelige økonomiske Fordele, som Staten tidligere havde haft af Øerne, og for hvilke den aldrig havde budt Øernes Interesser tilsvarende Støtte. Kommissionen gik alligevel langt ud over dette finansielle Formaal og opstillede et Reformprogram, der ialt omfattede 38 Punkter, af hvilke imidlertid kun 7 gennemførtes, og deriblandt navnlig de, som gik ud paa administrative Besparelser, hvilket jo ikke kunde komme Øernes økonomiske Udvikling til gode. Af de 31 ikke gennemførte Reformpunkter skal vi nævne nogle af ganske fundamental Betydning, saaledes: Den lidet bekostelige Opmaalning og Kortlægning af Øerne, der er uundværlig som Grundlag for de omtalte Vandings- og Drikkevandsanlæg, geologisk Undersøgelse af Øerne i produktivt Øjemed, artesiske Brøndboringer, Udstykningslovgivning, Udstykning af Statens Planter, Anlæg af en botanisk Forsøgsstation, Indførelse af nye Kulturer og Erhverv, som f. Eks. Frugtdyrkning, Majsdyrkning og Mejeridrift, Udsendelse af Konsulenter, Skovfredning, Forbedring af Fiskeriet og Fredning af Havskildpadden, Forbedring af Samfærdselsmidlerne, af Hospitalsforholdene, af Børne- og Sygepleje, Indretningen af et Spedalskhedshospital, Forbedring af Renovationsforholdene, andre hygiejniske Foranstaltninger og meget andet.

Naar da enhver Grundforbedring, selv de mest elementære og de, som det var Statens Pligt som Stat at sørge for eller i det mindste tage Initiativet til, som Vandingsanlæg, Samfærdselsmidler, hygiejniske Forhold o. m. a., undlodes, vil man forstaa det fuldstændig uberettigede i at tale om det „haabløse“ i at opbølge Øerne. Skal et saadant Udtryk være andet end et Skalkeskjul for Magelighed og manglende Vilje, saa maa man dog have gjort noget, hvormed man kan begrunde det. Men ikke alene har Staten intet foretaget sig i saa Henseende, som blot i mindste Grad giver dette Udtryk Berettigelse; ogsaa positivt er man i Stand til at bevise, at det ingen Berettigelse har.

Private har nemlig siden 1902 gjort noget, som giver mere end Haab, nemlig Forvisning om, at Øerne igen kan faa en Blomstringstid, men dog ikke uden at visse Grundbetingelser, der kun kan skaffes tilveje gennem Staten, skaffes tilveje.

Private har saaledes paa St. Croix alene gennem „Plantageselskabet“ købt ca. 5,000 acres eller omtrent 3,600 Tdr. Plantageland, der var ganske ude af Drift, uden Boliger og med en halvild Kvægbesætning, der uden Opsyn drev rundt i Busklandet. Dette private Selskab har bragt Landet i Orden og Drift og i 14 Aar sammen med andre private (f. Eks. Vestindisk Sukkerfabrik, 8—10,000 acres) bragt henimod tre Fjerdedele af Øens Landbrugsareal i god Kultur, indhegnet Markerne, gjort Forsøg med nye Kulturer, bygget og forbedret Arbejderboliger, i det hele foraarsaget, at den meste Jord paa St. Croix nu i Modsætning til tidligere er paa danske Hænder. Private har paa samme Ø bygget Markbaner og Sukkerfabrikker — Godsejer Lachmann — og gjort Forsøg med Anlæg til at holde Regnvandet tilbage — Direktør Hagemann. — Disse Anlæg vilde, uanset den altfor længe drevne Sukkeravl, have betalt sig, saafremt Øen ikke netop i Udviklingsaarene havde været hjemsøgt af den voldsomste Tørkeperiode, den har kendt, saalænge dens meteorologiske Forhold har været optegnet — 63 Aar —. Men selv saaledes vilde man have oparbejdet et Overskud, saafremt Staten havde sørget for den for det antydede Vandforsyningsanlæg uafviselige Opmaalning og Kortlægning af Øerne og Udlæg af Anlægskapitalen til Vandforsyningen.

Private — vore største Banker — har videre oprettet den vestindiske Nationalbank, som har reorganiseret Øernes Pengevæsen og paa andre Maader været af største Betydning for Øerne, samtidig med, at den har arbejdet med et tilfredsstillende Udbytte.

Private — Østasiatisk Kompagni o. a. — har oprettet, udvidet og forbedret et Dampskibsselskab, som besejler Øerne, Hjemlandet og Centralamerika, og Private — Østasiatisk Kompagni — har oprettet et Handels-selskab paa St. Thomas, som indtil Krigens Udbrud virkede fremmende paa Øernes Handel og kaldte den Skibsfart tilbage til St. Thomas, som havde forladt den paa Grund af for høje Priser paa Kul og Provianteringsvarer.

Naar det er blevet sagt, at Skibsfarten paa St. Thomas allerede i det sidste halve Aar før Krigen gik tilbage, og dette er sat i Forbindelse med Gisningen om en Boykotning af St. Thomas, som skulde have fundet Sted fra store Linjer tilhørende andre Nationer, der var kommet i Modsætningsforhold til det ved Østasiatisk Kompagni oprettede Vestindiske Kompagni, saa er dette ikke rigtigt; thi det kan fra autoritativ Side oplyses, at en ejendommelig Sammentrækning af Erhvervslivet Verden over, som altid giver sig Udtryk, naar en Krig saa at sige ligger i Luften, ogsaa i de første Maanedes af 1914 gjorde sig gældende og i Forbindelse med Konjunkturens Svækkelse af andre Grunde viste sig i Rusland, i Sydamerika og andre Steder paa det angivne Tidspunkt. Den lader sig konstatere gennem en pludselig Standsning i Omsætningen af store Artikler, der er afgørende for Bedømmelsen af Verdensproduktionen, som Jern, Cement o. a.

Private har oprettet Koloniallotteriet med sit stadig stigende Overskud, der gaar ind i Statskassen — sidste Aar 600,000 Frcs. — Private — det vestindiske Kompagni — har gennemført første Afdeling af et storstilet Havneanlæg paa St. Thomas, hvis Bolværklængde allerede nu er omtrent 1 km lang eller saa lang som vor Frihavns længste Bolværk — og med en Vanddybde, som med sine 31 Fod er større end vor Frihavns. I denne Havn er, stadig af Private, anlagt store Kulopladspladser med elektriske Kraner som i Frihavnen, store Oliebeholdere til Forsyning af Motorskibe, store Pakhuse og Kraner og et stort Elektricitetsværk til Forsyning ikke blot af Havnen, men tillige af Byen St. Thomas med Elektricitet. Der er truffet Foranstaltninger til at forsyne Skibene med Kul, Proviant og Vand, som er fremskaffet ved bekostelige Boringer, et Foretagende af fundamental Betydning ikke blot for Havnen og Skibsfarten, men for hele St. Thomas og for de andre Øer, fordi Muligheden for at faa

5 Vand, og udmærket Vand, ved Boring nu er godtgjort. Hele dette Havneanlæg, som kun i nogle Maaneder har været i fuld Brug, og som har arbejdet under de fortvilede Forhold, som Krigen og flere Aars Misvækst har fremkaldt, har dog sidste Aar givet et Overskud, et uforkasteligt Vidnesbyrd om, hvad denne Havn, der ligger paa den direkte Rute mellem Europa og Panamakanalen, vil kunne blive til, naar Krigen er endt og Trafikken paa Kanalen bliver normal. *Private* er ogsaa Telefonanlægene baade paa St. Thomas og St. Croix, og *privat* Hendes Majestæt Enkedronningens Arbejde for Børneplejen, Spedalskhedshospitalet, Udsendelse af Diakoniser og meget andet, som har kostet Interesse og Tro, Penge og Arbejde og skabt en lovende Begyndelse, der dog ikke kunde føres videre, uden at Staten gjorde sin Pligt ved at løse de foran paapegede Statsopgaver, der jo angaar det rent fundamentale, den Grundvold, uden hvilken et Kultursamfund overhovedet ikke kan opbygges. Eller vilde et Landbrug som det danske have været muligt uden Jordens Opmaalning og Kortlægning, Udstykning, Fagskoler, Forsøgsanstalter, Veje og andre Samfærdselsmidlers Udvikling og hundrede andre Ting? Og kan eller skal saadanne Opgaver løses af *Private*?

Som man ser, er det altsaa uberettiget, naar ogsaa de vestindiske Delegerede uden at skelne mellem Statens Interesse for Øerne og *Privates* opfatter det, som om Interessen helt havde manglet herhjemme. Det, der har svigtet, er Statsinteressen, og de Delegeredes Bitterhed lader sig forklare ved, at Privatinitiativet, om det end udrettede meget, dog ikke for St. Croix' Vedkommende var i Stand til at løse Opgaven, fordi Grundbetingelsen herfor ved Statens Forsømmelighed kom til at mangle. Denne Forsømmelighed strakte sig fra Unladelser af det fundamentale Arbejde, som ovenfor er antydnet, og lige ned til administrative Pligtforsømmelser som Unladelser af Revision af Øernes Regnskab i 7—8 Aar, og denne Forsømmelighed med Hensyn til Statsopgaverne er Grunden til, at de *Privates* Energi og den Risiko, de har paataget sig, ikke paa St. Croix har baaret den Frugt, som de havde fortjent.

Det kan tværtimod med Føje siges, at sjældent eller ingensinde har det danske Folk helliget en Landsdel en lignende Interesse som efter 1902 vore vestindiske Øer. Skulde der siges noget, kunde det fremhæves, at der er forsømt et almindeligt Oplysningsarbejde i det brede Folk angaaende vore vestindiske Øer, og at nogle af de her anførte Opgaver, der var optagne af *Private*, er gennemført af en forholdsvis snæver Kreds. Men om andre kan dette ikke siges, og paa dette Sted er der Anledning til at imødegaa en Indvending, som flere Gange under Spørgsmaalets Drøftelse er fremkommet, nemlig at de mere end 2 Millioner Kroner, som tegnedes paa Smaaaktier à 20 Kr., da det i 1912 forsøgte ved en almindelig Tilslutning fra hele Befolkningen langt ned i Indtægtsklasserne at gennemføre hele det store Havneanlæg paa St. Thomas paa en Gang, skulde vise, at Befolkningens store Masse ganske savnede Interesse for Øerne. Dette kan paa ingen Maade siges. Tværtimod maa den anførte Sum anses for et kraftigt Udslag af almindelig Interesse for Øerne, naar man sammenligner den med Resultater af andre Indsamlinger, og naar man sammenholder den med Skatteansættelsen, der — 1909—10 — viser, at af 1,155,000 skatteansatte Personer her i Landet havde kun 29,701, eller knapt 2 % en Skatteindtægt af 6 000 Kr. og derover. Det maa endvidere erindres, at der siden 1902 til *private* Foretagender for Øernes Ophjælpning er fra Danmark tilvejebragt i alt ca. 15 Millioner Kroner. Tillige bør det vel her fremhæves, at det i andre Lande, bl. a. i et saa fremragende Koloniland som England, har taget en ganske anden Tid at oparbejde Forstaaelsen for Koloniers Betydning, end sige Moderlandets Forpligtelse over for dem.

Inden vi gaar over til at omtale de Momenter, som for Øjeblikket har ført vore vestindiske Øer til en Krise, skal vi endnu med Hensyn til Øernes lokale Administration nævne, at Øerne har et vidtgaaende Selvstyre, men at Tyngdepunktet i Øernes Styrelse alligevel ligger i det danske Ministerium og her ulykkeligvis i Finansministeriet, som efter sin Natur nærmest har finansiell Interesse i Øerne, og som ikke har kunnet udvide denne Interesse ud fra det Ansvar og de Pligter, Øernes Forhold til det paalagde Ministeriet. Vi vil ikke gennem disse Udtalelser ramme den nuværende Regering væsentlig haardere end andre Regeringer, der er udgaaet af andre Partier. Vi ønsker nemlig for dette store Spørgsmaals Vedkommende saa lidt som muligt at fremdrage den nuværende Regerings særlige Skyld, fordi vi vil bidrage vort til at løfte Spørgsmaalet ud af Partistillingen, hvor det ikke hører hjemme. Derfor skal vi begrænse vor Kritik af den nuværende Regerings Handlemaade i denne Sag til selve Salgsspørgsmaalet og hvad dermed hænger sammen.

Krisen.

De Forhold, der har ført til den nuværende Krise paa vore Øer, er:

- Nedgangen i Sukkerprisen;
- Tørken, særlig i Aarene 1912—14;
- Krigen;
- Arbejderbevægelsen paa St. Croix.

Ad a) Prisforhold. Gennemsnitsprisen paa Rørsukker i London faldt for 100 eng. Pund fra Kr. 19.80 i 1878 til Kr. 4.77 i 1903, da Brysseler-Konventionen vedtoges. Derefter steg den noget, men holdt sig i de fleste af Aarene 1903—13 under Kr. 9.23.

Aarsagerne til dette Prisfald vedkommer os ikke udover Erkendelsen af, at det er blivende. Da disse Aarsager vedbliver at virke, maa man, naar man taler om St. Croix' Fremtid, regne med, at man et Stykke Tid efter Krigen igen vil have lave Priser. Overhovedet vil ved en almindelig Forbrugsartikel som Sukker Bestræbelserne altid rettes paa ved tekniske Forbedringer i Avl eller Forædling at holde Prisen lav. Heroverfor giver man nu St. Croix det Raad at søge at faa sit Sukker toldfrit ind paa det amerikanske Marked og derved nyde godt af de derværende høje Sukkerpriser, men disse Priser vil ogsaa indenfor den amerikanske Toldmur efter al Sandsynlighed falde og vil det i alt Fald med Sikkerhed, saasnart de amerikanske Roerealer udvides i Forhold til det indenlandske Forbrug. Lave Priser paa saadanne Forbrugsartikler skal derfor imødegaaes ad en hel anden Vej, nemlig ved intensiv Dyrkning, der gør, at man avler mere paa det samme Areal, ved Nedsættelse af Produktionsomkostningerne og ved Indførelse af Maskindrif i den videst mulige

Udstrækning saavel ved Avlen som ved Forædlingen. Ingen kan vid bedre Besked herom end dansk Landbrug. Thi netop et lignende Prisfald af varig Karakter stod vi overfor i Begyndelsen af 1870'erne, da Verdenspriserne paa Korn begyndte den Nedgang, som beroede paa, at udstrakte Arealer i Nordamerika og andre Steder blev tagne i Kultur. Vi gjorde den Gang det eneste, der var at gøre, lagde Driften om fra Kornproduktion til Produktion af dyriske Produkter og behandlede de Kornarealer, der stadig var nødvendige, mere intensivt, saaledes at Udbyttet pr. Hektar øgedes. Vi nedsatte samtidig vore Produktionsomkostninger ved at økonomisere med den dyre menneskelige Arbejdskraft, dels ved i stigende Grad at anvende Arbejdsmaskiner og dels ved at udskyde af Bedriften arbejdsslugende Produktioner, som mere formaalstjenligt optoges af industrielle Specialbedrifter, saasom Tilvirkningen af Textilverer, flere Haandværk, Smørproduktionen o. s. v. Dette betød en rationel Imødegaaelse af Prisfaldet i Modsætning til den Anvisning, man giver St. Croix.

Havde vort Landbrug baaret sig ad, som man har baaret sig ad paa St. Croix, havde det forlængst været fallit. Men vi bebrejder ikke Planterne dette, thi den danske Stat har ikke stillet sig overfor dem som overfor det danske Landbrug. Og netop med denne tilbageblevne Drift paa St. Croix hænger ogsaa Arbejderspørgsmaalet i sin første Fase, da det endnu kun var et virkeligt Arbejderspørgsmaal, sammen. Thi den faldende Sukkerpris maatte i stigende Grad gøre Plantere ængstelige for at øge Produktionsomkostningerne med højere Lønninger, naar de ikke kunde modbalancere denne Udgift ved stigende Produktionsudbytte fremkaldt ved tekniske Forbedringer. Fra omtrent Midten af forrige Aarhundrede til 1908 har vi her i Landet mere end fordoblet Høstudbyttet pr. Hektar af Korn, den Avl, som vel nærmest maa sammenstilles med Sukkerrørsavlen, og dertil kommer jo Kvaliteten, der er forbedret i mindst samme Grad. Havde noget lignende kunnet gøres paa St. Croix, havde Lønningsspørgsmaalet der som her kunnet løses forholdsvis let. Men til Prisfaldet kom saa de ved Forskelligheden i Nedbøren stærkt svingende Høstudbytter. Netop saadanne Svingninger øger Ængstelsen for at øge Produktionsomkostningerne, og fra 1902 kom saa hertil den, som det synes, stadige Usikkerhed paa Grund af Formodningen om latent Salgstilbøjelighed, der varigt synes at have været til Stede paa Øerne. Sukkeret fra de dansk vestindiske Øer gik i tidligere Tider, dengang ogsaa St. Thomas havde sin glimrende Periode, og Skib paa Skib under det danske Flag sejlede mellem Øerne og Danmark, til Hjemlandet. Dette Forhold har Roesukkerproduktionen forandret.

Men hvis Danmark i dette Øjeblik sælger Øerne, sker det mærkelige, at vi skiller os af med vore sukkerdyrkende vestindiske Øer paa et Tidspunkt, da Sukkermangel staar for Døren ogsaa hos os, saaledes at vi kun vil kunne dække den store Mangel netop ved Indførsel fra Amerika eller Vestindien.

Ad b) Tørken. Højdepunktet i en næsten 10-aarig Tørkeperiode — fra 1907 — naaedes i 1912—14. Den kan for saa vidt ikke betragtes som nogen forbigaaende Foreteelse, som der maa regnes med lignende Perioder med en halv Snæs Aars Mellemløb i Gennemsnit. Men det er en Foreteelse, som er ganske almindelig i hel- og halvtropiske Klimaer, og den er andetsteds med Held imødegaaet ved Vandingsanlæg af forskellig Art, som vi antydede i det foregaaende. Den er altsaa paa ingen Maade et Moment, der kan berettige til at antage, at St. Croix' Landbrug ikke skulde kunne betale sig.

Ad c) Krigen. Krigen derimod er et forbigaaende Moment. Den har der som her højnet Priserne paa Livsfornödenheder, men paa den anden Side har den ogsaa højnet Sukkerpriserne paa St. Croix. Derimod har den paa St. Thomas i høj Grad mindsket Skibsfarten, øget Udvandringen og afløst de udvandrede med fremmede, ringere Arbejdskraft, ligesom den har øget Utilfredsheden hos dem, der blev tilbage.

Ad d). Endelig er der *Arbejderbevægelsen*, som i det sidste Aars Tid efter en Række samstemmende Vidnesbyrd skal have nærmet sig betænkeligt til en Racebevægelse fra Negrenes Side mod den hvide og farvede Befolkning.

Den gamle Stamme af Negre paa Øerne skildres gennemgaaende med Sympati. Men i Tidens Løb er den blevet iblandet med et langt ringere Negerement, særlig fra den engelske Ø Barbados, tildels endog fra Fængslerne paa denne. Samtidig er den oprindelige Negerbefolkning efterhaanden tyndet stærkt ud. Flere Forhold har medvirket hertil: Forretningens voksende Usikkerhed, Børnedødeligheden og endelig bedre Arbejdslejlighed ved Anlægget af Panamakanalen. Herefter har den tilbageblevne Negerbefolkning nu tilsidst fundet en Fører i Hamilton Jackson, som efter sit Besøg her i Landet, hvor han kom under stærk socialdemokratisk Paavirkning, har hjembragt moderne Strejketeknik og fra vore udviklede Samfundsforhold hentet Ideer, som de sorte Arbejdere histovre efter alt at dømme fuldkommen har savnet Modenhed til at føre ud i Livet paa en Maade, som kan stemme med rolige Arbejdsforhold og Forstaaelse af de ogsaa under en Lønningsstrid paatagne Forpligtelses samvittighedsfulde Overholdelse. Det kom til Strejke under den Høst, hvis forsvarlige Indbjærgning ikke mindst er af afgørende Betydning for Negrenes egen Eksistens.

Strejken indleddes med Kontraktbrud og fremkaldte som Modtræk fra Arbejdsgivernes Side en Opsigelse med nogle Dages Varsel for Benyttelsen af de Boliger, over hvilke de sorte Arbejdere har Brugsret som en Del af deres Løn — efter hvad det meddeles, ikke mindst under Hensyn til den dermed sammenhængende Ret til i Høsttiden at tage deres Forbrug af Sukkerrør af dem, de indbjærgede. Da som Følge af det hidtil bestaaende patriarkalske Forhold mellem de hvide Arbejdsgivere og Negrene Muligheden af en saadan Forholdsregels Anvendelse aabenbart har ligget ganske udenfor disse sidstes Forventning, vakte den en stor Forbitrelse. Forklarligheden heraf skal her ingenlunde benægtes, ligesom det ogsaa synes ret tvivlsomt, om det virkelig var vel betænkt under de givne Forhold paa denne Maade at foranledige, at de utilfredse Negre ophobedes i Byerne og derved lettere blev Genstand for ophidsende agitatorisk Paavirkning. Naar man i denne Forbindelse stadig støder paa Hamilton Jacksons Navn, og det om denne er oplyst, at han i den følgende Tid Gang paa Gang fremkom med Udtalelser, som havde Racehadets Præg, saa maa i denne Sammenhæng nærværende Mindretal stærkt

beklage, at Kommissionen ikke har fulgt dets Henstilling om at indkalde Jackson til Afhøring. Ogsaa uden denne Afhøring af Jackson og andre Negre med Indflydelse paa deres Racefæller, som f. Eks. Cornelius Crowe, synes det imidlertid afgjort, at Stillingen udviklede sig i Retning af en Racebevægelse. Til egentlige Uroligheder er det dog ikke kommet, hvortil „Valkyrien“s Tilstedeværelse turde have bidraget sit, men sikkert er det, at den herskende Gæring har skabt megen Ængstelse og Nervøsitet blandt Hvide og Farvede. I hvor høj Grad denne var begrundet, er det selvfølgelig vanskeligt at dømme om, da man ikke kan anstille Modprøven: hvorledes det var gaaet, hvis „Valkyrien“ ikke havde været tilstede. — Erfaringer fra tilsvarende Forhold i tidligere Tid synes ikke helt at retfærdiggøre den nærede Frygt, men sikkert er det paa den anden Side, at den Respekt for de Ledende og Styrende paa Øen, som bør være den normale under Tropforhold, synes i en betænkelig Grad at være bleven rokket.

Den sorte Befolkning derovre er nu engang udviklet, ja barnlig, og det er kendt nok, at Børn kan stille Voksne Opgaver, det er saare vanskeligt at løse, men paa dens Udviklingsmuligheder har man ingen begrundet Ret til at tvivle. For at fremme disse er det imidlertid nødvendigt, at de skabte Forventninger bliver opfyldte, og at i saa Henseende navnlig Jordspørgsmaalet efterhaanden bliver løst ved at knytte Jordlodder til Skolerne, paa hvilke Børnene fra tidlig Tid lærer ikke alene at arbejde, men at faa Forstaaelse af Arbejdet som den vigtigste Løftestang for selve Udviklingen. Det værste, som er sket ogsaa paa dette Punkt, er, at Tilliden til dansk Styre foreløbig er bristet og derved ogsaa Respekten for dansk Mand foreløbig har lidt et føleligt Skaar. Heraf følger imidlertid kun, at der maa gøres et maalbevidst og energisk Arbejde for at genoprette denne Tillid, bl. a. ved virksom Forbedring af den sorte Arbejderbefolknings Kaar. Men de maa ogsaa lære Kærlighed til Arbejdet; de maa derhos lære ubetinget Agtelse for Lovens Bud: Opfyldelse af indgaaede Forpligtelser og Respekt overfor deres lovlige Øvrighed. Thi sammen med Tillid maa der skabes Ro og Orden derovre. Som Stat og Samfund er det for vor egen Skyld nødvendigt at vise, at vi kan regere tre Øer, der tilsammen knapt er saa store som Mors. Det er lidt svært at finde paa, hvad man skulde svare en Fremmed, der spurgte En, om Danmark virkelig mente at have Krav paa Stillingen som selvstændig Stat, naar den maatte erkende ikke at kunne løse en saa begrænset Opgave. Henvisningen til den store Afstand er i vore Dage latterlig — for 100 Aar siden tog det lige saa lang Tid at naa adskillige Pladser i Norge, som det nu tager at naa de dansk vestindiske Øer.

Salgstanken.

De, der vil sælge, har let Spil. De vestindiske Delegerede har givet dem det. Som én Mand krævede de Salget. Deres Mandat lød paa: „Ingen Diskussion om Reformer, Salg og hurtigt Salg.“ Man forstaaar dette for første Gang, efter at man har læst Kolonialraadsforhandlingen paa St. Thomas af 24. August d. A. og nu hørt de Delegerede. Men hvorfor vil de Salget? De har taget deres Parti, taget det gennem de Lidelser, som stadige Skuffelser og en for alt Forretningstilstand, hvor man Aar ud og Aar ind ad mange Veje har følt, at man var besværlig, og at Salgstanken stadig lurede bag Interesseløsheden og Passiviteten hos den danske Stat. Salgstanken bringes først frem af W. R. Raasløff, da han i 1866 blev kaldt hjem fra Amerika for at overtage Krigsministerportefeuillen. Han kom i et Øjeblik, hvor Pessimismen efter Nederlaget i 1864 beherskede Danmark. Monarkiets Lemlæstelse førte til en national Sammentrækningsproces, der var gunstig for Planen om Salg. Denne gled til en vis Grad ind mellem Konsekvenserne af historiske Begivenheder, der saa stærkt havde reduceret Staten. Men dette var mere forstaaeligt paa den Tid. I 1867 var Danmarks Verdenshandel endnu af ringe Betydning. Den hele Udførsel af Landbrugsprodukter var gennemsnitlig i 1866-67-70-71 68 Mill. Kroner aarlig, d. v. s. i Værdi ikke saa stor som den aarlige Udførsel af Industrivarer i Aarene før Verdenskrigen, og Indførslen maatte nødvendigvis i Værdi svare til Udførselen. Siden da er Udførselen af Landbrugsvarer steget til det dobbelte. I 1867 havde Danmark ingen oversøiske Linjer; først senere opstod den transatlantiske Linje, og langt senere endnu udviklede der sig en direkte Skibsfart mellem Danmark og Sydamerika og Danmark og Østasien. De dansk vestindiske Øer laa den Gang, regnet efter Rejsetiden, meget, meget længere borte end nu. Den hele Udvikling af vor oversøiske Handel er forsaavidt ny; under dens videre Udvikling vil Betydningen af selve det at eje en Havn i de vestindiske Farvande være stærkt voksende.

Den Raasløffske Plan strandede imidlertid paa Modstand fra de Forenede Staters Side.

Saa kom i 1902 Salgstanken atter frem, denne Gang fra Amerika, paavirket paa ikke helt oplyst Maade af enkelte Danske. Den strandede paa, at Stemmerne stod lige i Landstinget, men allerede denne Ligevægt maatte paa Øerne virke som et Varsel.

I 1913 røres der igen ved Spørgsmaalet fra amerikansk Side, hvor man i det hele bliver ivrigere efter at faa Øerne til sig, alt som den politiske Stormagtsstilling underbygges gennem den enestaaende produktive og kommercielle Udvikling, som vore Dages Forenede Stater har gennemløbet. Dette er jo naturligt, men paa den anden Side ejer baade England, Frankrig og Holland Øer i Vestindien, og ingen af disse Stater kan have noget Ønske om, at europæiske Besiddelser i Vestindien gaar over paa amerikansk Haand. Dette være nu, som det vil; faktisk bliver det, at Salgsplanerne ikke blot har været fremme mellem Regeringerne, men med Rette eller Urette ogsaa af og til i den amerikanske Presse, — og dette i Forbindeise med den paaviste Mangel paa Interesse for Øerne fra den danske Regerings og Rigsdags Side har givet Myndigheder og Befolkning derude Overbevisningen om, at Moderlandet kun ventede paa en gunstig Lejlighed til at skaffe sig af med dem.

„Hverken købt eller solgt, men stadig tilfals“ er en uholdbar Tilstand. Det behøver ingen nærmere Udvikling, at intet Erhvervsliv, ingen Autoritet i Længden kan opretholdes under den, og den Dag, Utilfredsbeden øges som nu ved Krig, Arbejderbevægelse, Orkan eller anden logisk

eller tilfældig Aarsag, vil Uviljen samle sig mod den Myndighed, der vil skille sig af med sit Ansvar. Forstanden vil kræve en Afgørelse, og naar Tro og Tillid til dem, der staar En nærmest, er gaaet tabt, saa vender man sig mod Fremmede, som, hvilke Vilkaar de end byder En, dog garanterer en varig Tilstand. At dette ikke sker uden Smerte, kan læses mellem Linjerne i hver eneste Udtalelse i Kolonialraadet paa St. Thomas den 24. August, og det gav det delegerede Kolonialraadsmedlem Dr. V. A. Christensen, man kan næsten sige mod sin Vilje, Udtryk for under Afhøringen, da han sagde:

„Jeg personlig har aldrig ønsket et Salg; jeg har aldrig ønsket at være Amerikaner, men nu bliver jeg vel nødt til at blive det. — — — Naar det nu ikke blot er mig, men saa at sige alle paa St. Thomas, der er villige til at gaa over til Amerika, vil jeg sige, at vi maa have Lov til at gøre opmærksom paa, at det ikke er os, der har rejst Spørgsmaalet om Salg. Ved at erklære os for Salg, tager vi kun Konsekvensen af det fra Moderlandets Side rejste Salgsspørgsmaal. Da vi føler, at vi er ude af Kontakt med Moderlandet, og at dette, trods alle Forsikringer, kun tænker paa at blive af med os, og da vi er overbeviste om, at det vil blive ved at gaa paa samme Maade, siger vi: Sæl os nu, lad os faa en Ende paa det! Ganske vist ser vi, at der i det sidste Øjeblik sættes stærke Kræfter i Bevægelse for at bevare Øerne for Danmark. Til disse Mænd siger vi: Vi har tabt Tilliden, og vi har tabt Troen. Interessen burde, hvis den skulde komme til at betyde noget, have været der allerede efter 1902. — — — Vi siger, at selv om det skulde lykkes i den ellefte Time at skabe en Stemning, der kunde forhindre Salget, er der ingen Garanti for, at vore Krav bliver honorerede. — — —“

Helt kan vi nu ikke give Dr. Christensen Ret; han skelner ikke mellem Regeringens Mangel paa Interesse for Vestindien og Folkets Interesse for vore Øer. Bl. a. undervurderer han og overser derfor de Udslag af Folkets Interesse, som netop Tiden efter 1902 har set. Som allerede nævnt, startedes Plantageselskabet paa temmelig bred Basis; ialt er siden 1902 som anført 15 Millioner Kroner gaaet herfra til Øerne til Landopkøb, Forbedring af Driften o. m. a., og de mere end 2 Millioner Kroner, der tegnedes i Smaaaktier i 1912, er tidligere belyst. De tegnedes af en meget vid Kreds, ingenlunde i Byerne alene, men ogsaa paa Landet og burde i Forbindelse med den hele tilspidsede Situation være en Garanti for, at Interessen for Øerne, hvis vi nu beholder dem, vil give et Udslag, som enhver Regering maatte tage Hensyn til.

Men dette uanset kunde ingen tage fejl af, at Dr. Christensen, der i et timelangt Foredrag, koldt og besluttet, benyttede Spørgsmaal efter Spørgsmaal til Kritik af dansk Styre i Vestindien, selv var en dansk Mand, der ønskede at forblive dansk, og det samme Indtryk fik man af de andre Herrer, Hvide eller Farvede, naar man talte med dem. Kravet om Salg tog de ud fra Fortiden og udelukkende fra Fortiden. Vi erindrer ikke, at nogen af dem med Begejstring saa ind i Fremtiden, der laa for dem i en usikker Dæmring, kun med det ene uundværlige faste Punkt: Vi vil herefter vide, hvor vi hører hjemme.

Bekostningen ved at beholde Øerne og Koloniallotteriet.

Alt hvad der af Staten skal udrettes, kan Danmark udrette, naar vi blot har Viljen dertil, og det med en Bekostning, der ingenlunde er afskrækkende. Fra sagkyndig Side (Ingeniør Rist) er Omkostningerne under Afhøringerne anslaaet som følger:

Opmaalinger og geologiske Undersøgelser.....	350,000 Kr.
Skovforbedring og foreløbige Foranstaltninger til Tilbageholdelse af Regnvand.....	650,000 —
Overrislingsanlæg.....	3,600,000 —
Sanitære og andre kommunale Foranstaltninger, Vejanlæg m. m.	4,700,000 —
Børnehjem.....	300,000 —
	ialt ca. 10 Mill. Kr.

Beholder vi Øerne, vilde det, saaledes som Forholdene har udviklet sig, maaske blive nødvendigt i en Overgangstid af nogle Aar at ordne Arbejdsforholdet gennem Myndighederne ved anordningsmæssigt fastsatte Lønninger (derunder Hus og Jordlod) og fastsat Arbejdsydelse. Saasnart Ro var sikret, maatte det frie Arbejdsforhold genindføres. Løftet om Jord til Husmandslokker til dem, der maatte være egnede dertil, maa indfries. Efterhaanden som Skolen udsender Unge, som er opdragne til at føre en selvstændig Tilværelse paa egen Lod, maa der endvidere skaffes disse Jord.

Statens forøgede Udgifter vil kunne dækkes af Koloniallotteriet. Dette, som er oprettet af Private med det Formaal at skaffe Midler til Ophjælpning af de dansk vestindiske Øer, har givet et stadigt voksende Overskud. Sidste Aar var dette henimod 600,000 Frs., hvilket omtrent dækkede Danmarks Udgifter til Øerne, saaledes at vi i de sidst forløbne Aar ifølge Statsregnskabet kun har haft udekkele Udgifter til Beløb af henholdsvis 19,000 Kr., 40,000 Kr. og 125,000 Kr.

Koloniallotteriet dækker saaledes allerede nu, i alt væsentligt, de egentlige Statsudgifter, men der vil, hvis der sker en forholdsvis ringe Ændring i dets Ordning og Virkemaade, i en nær Fremtid kunne paaregnes en saa betydelig Forøgelse af Statens Udbytte af Lotteriet, at der ad denne Vej vil kunne tilvejebringes tilstrækkelige Midler til Forrentning og Afdrag paa de Udgifter, som Staten maa paatage sig til Øernes økonomiske Ophjælp og til Fremme af deres sociale Forhold.

Fremtidsudsigter under amerikansk Styre.

Hvis Øerne afstaas til de Forenede Stater, vil Udsigterne for St. Croix, selv under Forudsætning af Sukkerets toldfri Indførsel til de Forenede Stater, ikke blive lyse af den allerede angivne Grund, at Udvidelsen af de amerikanske Roearaler, der kun er et Tidsspørgsmaal, vil bringe Sukkerpriserne ned ogsaa i de Forenede Stater. Tilbage vil sikkert blive den utvilsomme Fordyrelse af Livsvilkaarene, som Indlemmelsen i det amerikanske Toldomraade vil medføre.

Heller ikke St. Thomas' Fremtid kan anses som betrygget ved Indlemmelsen, tværtimod. Sandsynligheden taler for, at St. Thomas' Havn vil blive Krigshavn. Derved vil der ikke blive Plads til Handelen og Handelskibsfarten, som maa søge andetsteds hen. Tilbage bliver Forsyningen af en Befolkning, hvis Forbrug i Hovedsagen vil blive dækket ved den amerikanske Regerings Foranstaltning eller gennem store amerikanske Filialer.

Samtidig vil Øerne utvivlsomt miste en væsentlig Del af deres nuværende Selvstyre ved at blive henlagt under Regeringen paa Portorico. Dette vil baade betyde en Tilbagegang i relativ Selvstændighed og et økonomisk Tab ved den nuværende Embedsstands Bortflytning.

Medens den økonomiske Fremtid saaledes i bedste Fald er usikker, vil Befolkningens Kaar i en vis Henseende være given.

Den langt overvejende Del af Befolkningen, Negrerne, der nu er danske Statsborgere og som saadanne frie Mænd og Kvinder, og som under dansk Styre har Udsigt til voksende Indflydelse, vil under amerikansk Styre, selv om de maatte blive optagne som amerikanske Borgere, hvilket staaar ganske usikkert hen, komme ind under Forhold, der for al overskuelig Fremtid betyder en politisk og social Understilling, som de ikke har kendt under dansk Styre. Intet Problem er i de Forenede Stater vanskeligere end Negerbefolkningens Stilling, og intet kan være fejltagtigere end at anse denne Befolkning som et frit og politisk eller socialt ligeberettiget Element.

Faremomentet.

Det er sagt foran, at de, der vilde sælge, havde let Spil. Dette gælder ogsaa det i saa Henseende vigtigste Punkt i Sagen, nemlig Regeringens Motivering af Salget. Her har Regeringen jo Gang paa Gang erklæret, at det ikke var Pengene, der fristede den, ligeledes at den havde været betænkt paa at skride til Reformer, men Salget var nødvendigt, fordi der i Besiddelsen af Øerne laa et „faremoment“, naar Fristaterne ønskede at eje dem. Salgsvennerne har let Spil, sagde vi, ogsaa paa dette Punkt; thi netop de Dokumenter, som vilde overbevise Befolkningen om, at denne Regeringens Optattelse er grundløs — om dem har man fra Udenrigsministeriets Side oplyst, at de som Led i en diplomatisk Korrespondance ikke skal kunne offentliggøres. Vi maa derfor indskrænke os til herom at sige følgende: Først dette, at det for os staaar, som om der kunde være større Fare ved under nærværende Forhold at skride til et Salg af Øerne end ved at beholde dem. Dernæst, at det gennem de Kommissionen forelagte Dokumenter kendsgerningsmæssigt er fastslaaet, at der ikke foreligger nogen som helst udenrigspolitisk Nødvendighed for at afstaa Øerne. Det saakaldte Faremoment er en indenrigspolitisk Trumf, hvormed Ministeriet har ment paa Forhaand at kunne vinde sit Spil.

Udenrigsministeren har under Afhøringen paastaet, at han „fra første Færd“ efter Modtagelsen af Depechen om Købetilbudet var „klar over, at Stillingen var en saadan, at Resultatet nødvendigt maatte blive en Overenskomst om Øernes Overdragelse til de Forenede Stater“. I Overensstemmelse hermed har Udenrigsministeren overfor den amerikanske Regering „fra første Færd“ lagt Sagen til Rette paa denne Basis. Udenrigsministeren har saaledes udtrykkelig erkendt, at det just var med Henblik paa det Enderesultat, som han „fra første Færd“ ansaa for givet, at han fandt det heldigt straks at bringe Spørgsmaalet om Danmarks Overhøjhed over hele Grønland ind i Forhandlingerne. Men Udenrigsministeren var dog samtidig fuldkommen klar over, at en Afstaaelse af Øerne her i Landet vilde føles som nationalt Tab, og at det derfor udelukkende lod sig gennemføre *indadtil*, naar Salget eventuelt kunde komme til at fremtræde som en *Nødvendighed*. Det er til Overflod konstateret gennem de Kommissionen forelagte Aktstykker, at en sliq Nødvendighed aldrig nogensinde har foreligget, og heller ikke altsaa i dette Øjeblik foreligger. Paa Forhaand skulde dette ogsaa, ganske særlig naar Talen er om de Forenede Stater, synes at være aldeles selvindlysende, idet det jo endnu er i frisk Minde, at de Forenede Stater med stor Myndighed og Bestemthed har hævdet Folkerettens Grundsætninger overfor de krigsførende Magter.

Herefter kan Mindretallet kun finde det højst uforsvarligt, at man fra Regeringens Side har søgt overfor Rigsdagen at give det Udseende af, at Danmark i denne Sag stod under et Tryk. Navnlig har fra Finansministerens Side dette været paastaet.

Naar et Medlem af den ansvarlige Regering handler saaledes, bliver det forstaaeligt, men derfor ikke mindre uforsvarligt, at Regeringens Parti og Socialdemokratiet har ment at burde udbrede den Forestilling i vide Kredse, at her ikke var Tale om andet, end at man maatte være glad til ved at faa Penge for Øerne, da man jo dog i hvert Fald *skulde* af med dem.

Det har da for Mindretallet været af største Betydning for Sagens Bedømmelse, at dette Misbrug af internationale Hensyn under Kommissionens Behandling af denne Sag er blevet helt og endelig afsløret.

Fra Salgsplanens Historie.

Ogsaa et andet Spørgsmaal har givet Kommissionen Anledning til nærmere Undersøgelse. Vi sigter særlig her til den af Finansminister Brandes med saa stor Styrke fremsatte Paastand om, at den danske Regering overfor den amerikanske Regering ved Diskretionsforpligtelse var bunden til at dementere Salgsforhandlingerne, og at denne Diskretion var paalagt os fra amerikansk Side. Det er i denne Anledning under Forhandlingerne oplyst, at Finansministeren i Landstingsudvalget har udtalt:

„Der har ikke fra den danske Regering været stillet noget Krav om Hemmeligholdelse“, — „fra dansk Side har der ikke været krævet Hemmeligholdelse“ — samt at Landstingsmand Poul Rasmusen havde „Ret i begge sine Antagelser“, nemlig „at det ikke var fra dansk Side, at der er taget Initiativ til en Overenskomst om at hemmeligholde og dementere Forhandlingerne, og at den Udtalelse, der er fremsat af Senator Stone, om at den danske Regering udtrykkelig havde anmodet om, at Forhandlingerne maatte blive holdt hemmelige, er urigtig“.

Af det Kommissionen forelagte Materiale fremgaar det imidlertid, at Forholdet er ganske det modsatte, idet det her viser sig, at Diskretionsforpligtelsen, allerede inden de endelige Salgsforhandlinger begyndte, er fastslaaet paa Begæring af den danske Regering og maa anses som nøje knyttet til den danske Regerings derom fremsatte Ønske. De ovenfor citerede, af Finansministeren i Landstinget fremsatte Erklæringer har derfor vist sig at være ganske urigtige.

Købessummen.

En Købesum af 25 Millioner Dollars eller ca. 90 Millioner Kroner for Afstaaelse af de dansk vestindiske Øer maa fra et rent forretningsmæssigt Synspunkt forekomme fristende, og det saa meget mere som den

danske Stat, der skulde modtage disse Penge, i det store og hele har draget Fordel af Øerne og ikke bragt tilsvarende Ofre for dem; snarere maa man sige, at Staten har sparet Midler, som burde have været anvendt til at ophjælpe Øerne og deres Befolkning.

Men vil det nu overhovedet kunne anses for forsvarligt at modtage dette Beløb og derefter overlade Øerne og Befolkningen til sin fremtidige Skæbne, samtidig med at man afleverede Øerne relativt vanrøgtede, i daarlige finansielle Forhold og manglende baade forsvarlige, gode Veje, tilstrækkelige Hospitaler, de nødvendige Undervisningsanstalter, Vandværker, Kloaker m. m.; kan den danske Stat for sin egen Værdigheds Skyld og overfor Befolkningen paa Øerne være bekendt at modtage disse Penge? Vi mener Nej.

Følgeslutning.

Vi har i det foregaaende søgt at fremstille Hovedpunkterne af det Resultat, vi er kommet til ved Prøvelsen af Spørgsmaalene om Øernes Salg, og vi drager da heraf den Slutning, at

Salgstraktaten bør forkastes.

Vor Begrundelse heraf skal vi søge kortelig at sammenfatte i følgende. *Vi anerkender ikke Tilstedeværelsen af et internationalt Faremoment, som kan begrunde Rigtigheden af at sælge Øerne.*

De dansk vestindiske Øer vil uden større Bekostning for Danmark kunne bringes frem til et blomstrende Erhvervstilv, som bl. a. paa Grund af Panamakanalen vil kunne bringe Øerne den samme rige Udvikling som i gamle Dage.

Besiddelse af Øerne er en værdifuld Støtte for den Udvikling af dansk Skibsfart og Handel til de fjerneste Egne, der for Danmark som for de andre europæiske Lande er en Nødvendighed, saafremt den stigende Befolkning gennem en stærk Udvikling af sin Produktion skal gaa fremad og ikke tilbage i Levefod.

Øernes Beliggenhed paa en af de vigtigste Fremtids-Verdensruter vil i Fremtiden baade være af den største Betydning for Danmark og gøre det forholdsvist let for Danmark at yde dem den Hjælp, der behøves for at sætte Øerne i Stand til at staa fuldtud paa egne Ben.

Derimod vil et Salg af Øerne være Tegnet paa, at den danske Nation af Magelighed og Frygt for forbigaaende Ulejlighed og Udgift skyder Opgaven fra sig. Et saadant Skridt vil ikke alene i sig selv vidne om alvorlig Svaghed hos den danske Nation, men tillige paa skæbnesvangere Maade vise Vej til Løsrivelse fra det danske Rige af andre Landsdele, som ved Sprog eller Race maatte adskille sig fra det egentlige Danmarks Befolkning.

Andet Mindretals Indstilling.

Et andet Mindretal, Sonne, udtaler:

Kun en meget lille Del af vort Hjemlands Befolkning kender af Selvsyn vore vestindiske Besiddelser. De faa herhjemme, som har besøgt dem eller har levet derude, har imidlertid medtaget dybe og stærke Indtryk af Øernes Skønhed og Tropenatur. Det er derfor let forstaaeligt, at Tanken om Øernes Afstaaelse særlig hos dem vækker smertelige Følelser og møder afgjort Modstand.

Det er fra denne stærkt begrænsede Kreds, at vi herhjemme fornemmelig har vort Kendskab til Dansk Vestindien. Og det er i det store og hele udelukkende fra denne, at Kommissionen har hentet Vidnesbyrd til Klarlægning af Øernes Forhold, set i Hjemlandsbelysning.

Der er Anledning til at udhæve dette, fordi det er saa forstaaeligt, at netop denne Kreds lader Følelserne være afgjort dominerende ved Bedømmelsen af Spørgsmaalet om Øernes fortsatte nationale Samhørighed med Danmark.

De for Kommissionen afgivne Vidneforklaringer taler et tydeligt Sprog i saa Henseende. Thi en stor Del af disse skildrer Øernes nuværende Tilstand og sandsynlige Udviklingsmuligheder under dansk Styre paa en Maade, der logisk maatte betinge Tilslutning til Afstaaelsestanken. Naar imidlertid under saadanne Omstændigheder den givne Redegørelse ikke desto mindre er mundet ud i Vidnets mere eller mindre afgjorte Modstand mod Øernes Afstaaelse, skyldes dette umiskendelig Følelsernes stærke Paavirkning af de fra Dansk Vestindien hjembragte Indtryk.

Som dette betydningsfulde Spørgsmaal nu er Nationen forelagt, maa Afgørelsen imidlertid træffes efter en Undersøgelse, der ogsaa lader den forstaaelsemæssige Side af Sagen komme til sin Ret. Netop derfor tør imidlertid de, som kun har Andenhaandskendskab til Øerne, mene sig fuldt kompetente til at foretage den fornødne Prøvelse.

Da Spørgsmaalet om de vestindiske Øer i Oktober 1902 laa for til Afgørelse i Landstinget, var jeg blandt dem, som stemte imod den da tilsigtede Afstaaelse.

Jeg redegjorde for mine Motiver hertil i en kort Tale, der henviste til, at der herhjemme havde rejst sig en stærk Stemning mod Øernes Afstaaelse, samt at denne var underbygget med givne Tilsagn om at præstere den Indsats af Kapital og Foretagsomhed, som Øernes Betryggelse under dansk Flag nødvendig maatte kræve. Det var under disse Omstændigheder, at jeg — ogsaa under stærk Fremholden af nationale Hensyn — fandt det uforsvarligt at fremtvinge et Salg paa Trods af en offerberedvillig stærk national Stemning. Tilmed da denne Stemning, vel at mærke, var i Pagt med de paa Øerne fremherskende Ønsker.

Landstinget formaade dengang at hindre Øernes Afstaaelse. De da af Private givne Tilsagn om Ofre af Initiativ, Arbejde og Kapital til Bedste for Øernes Ophjælpning er bleven fuldtindfrie. Men den stærke nationale Stemning, vi i 1902 ved Afstaaelsesspørgsmaalets Afgørelse regnede med, har i de siden da forløbne 14 Aar ikke formaet paa blot tilnærmelsesvis fyldestgørende Maade at præge de Regeringsforanstaltninger overfor vore vestindiske Øer, som dels i sig selv skulde tjene til Øernes Ophjælpning og dels skulde fjerne Hindringer og afgive Støtte for Privates Initiativ og Offerberedvillighed.

Og nu foreligger altsaa det paagældende Spørgsmaal paany, denne Gang ført frem af en radikal Regering, medens det tidligere har været rejst, først gentagende af konservative Regeringer og i 1902 af en Venstreregering.

Afstaaelsesspørgsmaalets Forhistorie betager det saaledes ethvert partipolitisk Præg. — Uanset at konservative Regeringer gentagende har søgt Øerne afstaaet, deler jeg den Anskuelse, at konservativ Tankegang uvilkaarlig reagerer mod en hvilken som helst Afstaaelse af Landomraadet.

og jeg har fuld Forstaaelse af, at den nationale Følelse, som er Baggrunden for manges skarpe Indsigelse mod Øernes Afstaaelse, har Krav paa dyb Respekt, saa vist som jeg erkender, at den næres af et Befolkningsudsnit, som omfatter saa mange af Nationens Ypperste i Henseende til Værdelandsind og Værdsætning af ideelle Livsværdier.

Den Genklang, som Følelser af denne Art finder hos mig, øger min Beklagelse af, at Forholdene vedrørende vore vestindiske Øer har udviklet sig saaledes, at en heraf udledet dyb Overbevisning anbringer mig paa Afstaaelses-tilhængernes Side. Ved Indtagelsen af denne Stilling medtager jeg imidlertid Forvisningen om, at sund Konservatisme er ingenlunde uforenelig med en af Udviklingen og foreliggende Omstændigheder dikteret Opportunisme.

Afstaaelsespørgsmaalet foreligger nemlig nu under helt andre Omstændigheder end i 1902.

Den politiske Verdenssituation er saaledes nu en helt anden end dengang. Det samme gælder desværre den sociale og økonomiske Tilstand paa Øerne og Muligheden for under dansk Styre at genskabe den Arbejdsfred, som af alle Afstaaelsesmodstandere erkendes som et fundamentalt Vilkaar for den haardt tiltrængte Ophjælpning af Øernes Erhvervsliv. I Modsætning til tidligere nærer endvidere nu den alt overvejende Del af Øernes Befolkning et bestemt udtalt Ønske om at se Afstaaelsen fuldbyrdet. Hermed er imidlertid væsentlig vanskeliggjort selve Adgangen til at tilføre Øerne de haardt tiltrængte Reforme — selv om der her i Hjemlandet var Tro til foreslaaede Reformers Evne til at gøre Fyldest, selv om der i Forbindelse hermed stod national Villie til at bringe dem til Udførelse, og selv om der var national Evne til at mødes i Enighed om den rette Form for deres Iværksættelse!

Baggrunden for Afstaaelsespørgsmaalet tegner sig altsaa nu helt anderledes end i 1902, naar netop undtages den nationale Stemning, der nu som dengang har rejst sig til Modstand mod Afstaaelsen.

Spørgsmaalet er saa blot, hvad denne nationale Stemning, som kendes saa godt fra sidst, tør regnes at betyde for Indfrielsen af det uomgængelige Krav om Øernes Ophjælpning ved Moderlandets Foranstaltning. For hver den, som vil se Sandheden i Øjnene, maa Svaret være givet ved det Maal af national Handlekraft, der stod bag de tilsvarende Manifestationer i 1902 — her ganske bortset fra, at de foran paapegede Omstændigheder har i høj Grad vanskeliggjort ethvert Reformarbejde.

De 14 Aar, der er forløbene siden 1902, yder fornødne Bidrag til rigtig Vurdering heraf. Og Øernes Stilling er nu en saadan, at der fra Moderlandets Side kræves præsteret en betydelig Sum af Handlekraft for at bringe Forholdene paa Fode. De siden 1902 vundne Erfaringer har betaget mig Troen paa, at den i saa Henseende fornødne enige Villie skulde være forhaanden herhjemme. Man kommer nemlig i denne Forbindelse uvilkaarligt til at mindes det Per Gyntske: „ja, tænke det, ønske det, ville det med; men gøre det; nej det skønner jeg ikke.“

En Række ugunstige Høstaar for St. Croix har væsentlig bidraget til Forværring af Tilstanden paa Øerne. Og foreliggende Oplysninger tegner et alt i alt trøstesløst Billede af Forholdene derude. Ifølge Folketællingerne i 1835, 1850, 1870, 1901 og 1911 levede der paa Øerne henholdsvis 43, 40, 38, 31 og 27 Tusind Mennesker. Nu i 1916 anslaaer kyndige Folk derudefra Folketallet til 22,000. De daarlige Høstaar og Krigssituationen har forenet sig om at nedbringe Hovedindtægterne for Øernes Forvaltning, hidrørende fra Told- og Skibsafgifter. Og i dette Øjeblik er Kolonialkassernes for faa Aar siden betydelige Reservefonds fortærede samtidig med, at Dyrtid, Orkanskaade og udbredt Fattigdom stiller store Krav til Bistand fra det offentlige.

En gennemgribende Ændring af Vilkaarene for Befolkningens Erhverv og Livsførelse er altsaa uomgængelig nødvendig til Imødegaaelse af Øernes Affolkning og økonomiske Ruin.

En lang Række Reforme er i saa Henseende bleven Kommissionen anvist. Mange af disse vil være forholdsvis let overkommelige. Dette gælder saaledes bl. a. en Reformering til det bedre vedrørende Læge- og Hospitalsforhold, Afhjælpning af den uforholdsmæssig store Børnedødelighed, Boligforhold, Renovations- og Afløbsforhold, Veje og Gader, Moskitoplagen samt Trafiken mellem Øerne indbyrdes. Det samme gælder formentlig tillige Reforme vedrørende saavel Skovplantning som Befolkningens Forsyning med Drikkevand. Ogsaa den Opmaalning og Kortlægning af Øerne, der hævdes nødvendig som Grundlag for Jordbrugsreform, vilde være let gennemførlig.

Befolkningens økonomiske Udkomme betinges jo imidlertid af Vilkaarene for Øernes Erhvervsliv, der i det væsentlige er begrænset til Skibsfart, Jordbrug og Fiskeri, og saaledes at for St. Thomas er Skibsfarten og for St. Croix Jordbruget af dominerende Betydning. Statslige støttende Foranstaltninger vil kun i ringe Maal kunne forskyde de Vilkaar, som Fragtmarkedet og Verdenshandelen byder Skibsfarten paa St. Thomas.

Hvad Øernes Jordbrug angaar, hævdes det at tiltrænge gennemgribende Ændringer. Sukker er for St. Croix og derved for Øerne i det hele taget det langt vigtigste Produkt. Aarsudbyttet angives imidlertid for den nyere Tid at svinge mellem saa vide Ydergrænser som 3000 og 24,000 Fade. Som nærliggende virksomme Reformforanstaltninger udpeger Fagkundskaaben Overrislingsanlæg og Etablering af Negerhusmandsbrug.

Meningerne er stærkt delt om Størrelsen af det Areal, som med Fordel kan tænkes overrislet, og til hvilket der kan skaffes Vand. Angivelserne veksler nemlig fra 1 til 25 Tusind Acres (à ca. 3/4 Td. Ld.). Sukkerarealet paa St. Croix anslaaes til 10,000 Acres. Et Anlæg til Overrisling af 5000 Acres er angivet at ville koste 3,6 Mill. Kr., og dets aarlige Forrentning, Amortisation og Vedligeholdelse samt dertil knyttede forøgede Arbejdsudgifter at ville andrage 430,000 Kr. Fagmænd paa regner, at Overrisling vil fordoble Sukkeravlens Middeludbytte fra 1 til 2 Fade Sukker pr. Acre. Herved og ved normal Sukkerpris vil et saa-

8.
dant Anlæg imidlertid neppe helt kunne betale sig. Men det vil ganske vist særlig i tørre Aar kunne sætte Sukkeravlens betydelig op og derved yde Øens Sukkerfabrikker tiltrængt Raavare til Driftens Opretholdelse.

Angaaende Muligheden af at etablere Negerhusmandsbrug paa Øerne har et stort Antal Fagmænd afgivet Vidneforklaring for Kommissionen, og Flertallet af disse har røbet afgjort Sympati for Tanken. Hovedvanskeligheden hævdes at ligge i, at Negeren har liden Sans for at arbejde for Fremtiden, er tilbøjelig til at opgive sit Jordbrug, saasnart der indtræffer et tørt Aar, og i det hele taget er daarligt egnet til at staa paa egne Ben som Husmand.

En Henviisning til Erfaringerne angaaende Negerhusmandsbrug paa andre vestindiske Øer — navnlig Jamaica — hævdes at være af den Grund misvisende, at det i disse Jordbrug aldrig er Sukker, der dyrkes, men Kakao, Tobak og Bananer eller andre Frugter.

Efter samstemmende Udtalelser af flere Vidner kan der neppe regnes at findes paa St. Croix mere end en Snes Negre, egnede til Overtagelse af Husmandsbrug, hvorhos et enkelt Vidne har udtalt Forventning om, at Tallet i Løbet af et halvt Aarhundrede vil kunne bringes op til 50.

Vejen synes saaledes lang og trang for denne Jordbrugsreform, som man fra mange Sider har anset som en af de mest betydelige for Øernes Ophjælpning.

Hvad saa Fiskeriet angaar, hævder samstemmende Vidnesbyrd, at Fiskerigdommen ved Øerne intet lader tilbage at ønske. Fangstudbyttet fordæres imidlertid overmaade hurtigt i den stærke Varme. Reforme til Sikring af Øernes eget Behov af Fisk maa antages at kunne gennemføres uden større Vanskelighed. Af Betydning for Øernes Fiskeri vilde det imidlertid formentlig være at faa etableret regelmæssig og hyppig Fart af Dampskibe med Kølerum, som kunde bringe Fisken i salgstjenlig Stand til gode Afsætningspladser, navnlig til amerikanske Storbyer.

Af de for Kommissionen fremmødte Kolonialraadsmedlemmer er peget paa den Udsigt, som Øernes Overgang til Amerika vil aabne til Etablering af tiltrængte Fragttruter til Ophjælpning af Jordbruget ved den derved vundne Afsætning af navnlig Frugt samt Mark- og Haveprodukter. Og antagelig vilde da ogsaa Afsætningen af Fisk herved vinde Støtte. Allerede nu gaar Jordbrugets Hovedprodukt, Sukker, til Amerika. Kun en Hundrededel heraf gaar i de senere Aar til Danmark, hvis samlede aarlige Omsætning med Øerne andrager ialt ca. 2/3 Mill. Kr. eller væsentlig under en Tatusindedel af Værdien af Danmarks samlede Ind- og Udførsel. Ved Øernes Afstaaelse vil Sukkerproduktionen paa St. Croix kunne paaregne at nyde en Toldlettelse af ca. 10 Øre pr. Kilo, der for det i Aaret 1914—15 til Amerika udførte Kvantum vilde betyde rigelig 1/2 Mill. Kr.

I det Hele taget er det jo mod Amerika, at den dansk vestindiske Befolknings Længsler gaar. Under Vidneafhøringen er saaledes udtalt, at Amerika for den dansk vestindiske Negerbefolkning staar som det forjættede Land, til hvis 10 Millioner store Negerbefolkning „vort Negerfolk nationalt set hører.“ Endvidere, at „Øernes indfødte Befolkning hverken med Hensyn til Sprog, Kultur, Tænke- og Følesæt eller Sæder og Skikke er den mindste Smule dansk.“ Yderligere, at de Folk, vi her hjemme kalder Øernes „fremmede“, er Plantere, hvis Slægt i flere Generationer har ejet Jord derude, medens de for Øerne fremmede i Virkeligheden er de danske, hvilket gælder baade Embedsmænd og Funktionærer, af hvilke kun et lille Procenttal bliver derude, og hvis Børn almindelig opdrages ganske i engelsk og ikke i dansk Tankegang. Tilmed er det paapeget, „at Amerika blev Moderlandet for Dansk Vestindien i de 2 Krigsaaar“, idet Skibe fra New York 2 Gange maanedlig bragte Livsfornødenheder, hvorved „mange er kommet til den Erkendelse, at Forholdet til Danmark er fuldkommen unaturligt og kunstlet, medens Forholdet til Amerika er det naturlige og det eneste berettigede.“

Naar det saa af Folk, der ved Besked, er anført, at den i den senere Tid fulgte Kurs „betyder Negerherredømmet paa Øerne“, yderligere at man under Negerbevægelsen har ment de Hvides Liv truet, hvorhos ingen med Sikkerhed kan overse Følgerne af en Afvisning af det Afstaaelsesønske, om hvilket Øernes Befolkning staar samlet med en alt overvejende Majoritet, ja saa forekommer det mig, at Vidnesbyrdene om Befolkningens samstemmende Tarv og Ønsker samler sig til et med uafviselig Styrke fremført Krav.

Endmere naar hermed sammenholdes de Fremtidsudsigter for Øerne under dansk Styre, som uanset den nu oplussende kraftige nationale Stemning maa maales efter indvundne Fortidserfaringer. Saavel ydresom indrepolitisk Forhold gør en saadan Fremtid usikker. Ydrepolitisk, fordi bl. a. den paa Øerne fremherskende Stemning betyder afgørende Støtte for en tidligere eller senere Virkeliggørelse af Amerikas Ønske om at faa Øerne overdraget, og indrepolitisk, bl. a. fordi der under vort demokratiske Hjemmestyre neppe lader sig gennemføre det haandfaste Styresæt for Øerne, der efter alt at dømmes udkræves som et uomgængeligt Vilkaar for Tilvejebringelsen af de ordnede Tilstande derude, hvorpaa et gennemgribende Reformarbejde til Øernes Ophjælpning skulde bygges op.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder bliver imidlertid en Kamp for Øernes Bevarelse at føre imod alt Haab.

Sandhedens Tilsløring, selv ud fra det reneste og smukkeste Fædrelandssind, vil her kun bringe Skuffelse. Ydmygelsesmomentet i denne Sag turde derfor blive mindst ved at se den usminkede Sandhed i Øjnene og tage Konsekvensen af Forholdene, som de faktisk er.

Afvises Afstaaelsesforslaget, har dermed Moderlandet engageret sig paa Øernes Fremtid ved en Veksel, lydende paa en betydelig Sum af saavel Kapital som national Villie og Evne. Af den, der lægger Navn til en Veksel, kræves imidlertid, at han kan yde rimelig Sikkerhed for dens Indfrielse. Og efter alt foreliggende vil en Veksel som den her omhandlede ikke kunne blive honoreret.

Det er i Henhold til Betragtninger som de her skitserede, at jeg anbefaler at stemme for Afstaaelsestraktaten.